

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Veronika Vodlan

**»RAZVOJ SODELOVANJA MED SVETOM EVROPE (SE)
IN NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI (NVO)«**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Veronika Vodlan

**Mentor: red. prof. dr. Anton Bebler
Somentor: doc. dr. Vladimir Prebilič**

**»RAZVOJ SODELOVANJA MED SVETOM EVROPE (SE)
IN NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI (NVO)«**

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2007

Zahvaliti se želim vsem, ki so kakorkoli prispevali k nastanku tega dela. Hvala družini in prijateljem za vso pomoč in podporo.

Razvoj sodelovanja med Svetom Evrope (SE) in nevladnimi organizacijami (NVO)

Svet Evrope je mednarodna vladna organizacija, ki je formalno vzpostavila delavna razmerja z nevladnimi organizacijami. Sodelovanje se je pričelo leta 1951, kmalu po samem začetku delovanja Sveta Evrope leta 1949. V prvem delu tega diplomskega dela je predstavljen Svet Evrope in njegovi glavni organi – Odbor ministrov, Parlamentarna Skupščina in Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope. Drugi del je v celoti posvečen razvoju formalnih odnosov med Svetom Evrope in nevladnimi organizacijami, od samega začetka pa vse do danes. Osredotoča se na pravila in obveznosti, ki jih imajo nevladne organizacije na eni strani in Svet Evrope na drugi. Prav tako spremlja razlike pri pravicah, ki jih imajo nevladne organizacije v posameznem organu Sveta Evrope. V zadnjem delu pa je predstavljen tudi primer praktičnega sodelovanja med Svetom Evrope in nevladnimi organizacijami na primeru Evropske mladinske kampanje »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo«.

Ključne besede:

Nevladna organizacija; Svet Evrope; Odbor ministrov; Parlamentarna skupščina; Kongres lokalnih in regionalnih oblasti.

Development of cooperation between the Council of Europe (CE) and Non-Governmental organisations (NGOs)

The Council of Europe is an international governmental organisation that has established working relations with Non-Governmental organisations (NGOs). The cooperation started in the year 1951 soon after the very foundation of the Council of Europe in 1949. In the first part of this work you will find the general presentation of the Council of Europe and its main institutions – the Committee of Ministers, the Parliamentary Assembly and the Congress of Local and Regional Authorities of Europe. The second part is dedicated to the development of formal relations between the Council of Europe and NGOs, from the very beginning to the present time. It focuses on the rights and obligations of NGOs on one hand and the Council of Europe institutions on the other. It also focuses on rights of NGOs in each Council of Europe main institution and the difference between them. At the end there is a presentation of practical cooperation between the Council of Europe and NGOs in European Youth Campaign "All equal – All different: for Diversity, Human Rights and Participation".

Key words:

Non-Governmental Organisation; Council of Europe; Committee of Ministers; Parliamentary Assembly; Congress of Local and Regional Authorities.

KAZALO

UPORABLJENE KRATICE IN OKRAJŠAVE	8
1. UVOD	9
1.1 HIPOTEZE DIPLOMSKEGA DELA	10
1.2 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA	11
1.3 METODE DELA	12
2. OPREDELITEV POJMOV	13
2.1 NEVLADNA ORGANIZACIJA	13
2.2 MEDNARODNA NEVLADNA ORGANIZACIJA	13
2.3 NACIONALNA NEVLADNA ORGANIZACIJA	14
2.4 GLAVNI ORGANI SVETA EVROPE	14
3. PREDSTAVITEV SVETA EVROPE	16
4. ODBOR MINISTROV	18
4.1 PREDSEDSTVO	18
4.2 DELOVANJE	18
4.3 STRUKTURA ODBORA MINISTROV	20
4.4 NALOGE CM	20
4.4.1 SPREJEMANJE KONVENCIJ IN SPORAZUMOV	21
4.4.2 NADZOR NAD IZVRŠEVANJEM SODB EVROPSKEGA SODIŠČA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE	24
4.5 GLASOVANJE	24
4.5.1 SOGLASJE ODDANIH GLASOV IN VEČINA PREDSTAVNIKOV, KI IMAJO PRAVICO ZASEDATI V CM	25
4.5.2 NAVADNA VEČINA	26
4.5.3 DVOTRETJINSKA VEČINA PREDSTAVNIKOV, KI IMAJO PRAVICO ZASEDATI V CM	26
4.5.4 DVOTRETJINSKA VEČINA ODDANIH GLASOV, KI PREDSTAVLJA TUDI VEČINO PREDSTAVNIKOV, KI IMAJO PRAVICO GLASOVATI V CM	26
5. PARLAMENTARNA SKUPŠČINA	27
5.1 SESTAVA	27
5.1.1 PREDSEDSTVO, URAD IN ODBORI PACE	29
5.2 DELOVANJE	30
5.3 POOBLASTILA PARLAMENTARNE SKUPŠČINE	31
5.3.1 MOŽNOST SODELOVANJA DRUGIH DRŽAV	33
5.4 GLASOVANJE	33
5.4.1 DVOTRETJINSKA VEČINA	34
5.4.2 NAVADNA VEČINA	34
5.4.3 VOLITVE PREDSEDNIKA PACE	34
5.4.4 KVORUM	35

6. KONGRES LOKALNIH IN REGIONALNIH OBLASTI	36
6.1 STRUKTURA CLRAE	36
6.1.1 URAD CLRAE	37
6.1.2 STALNI ODBOR CLRAE	37
6.1.3 STATUTARNI ODBORI CLRAE	38
6.2 DELOVANJE	38
6.3 GLASOVANJE	39
6.3.1 DVOTRETJINSKA VEČINA	39
6.3.2 IZBIRANJE PREDSEDNIKOV	39
6.3.3 NAVADNA VEČINA	39
7. VKLJUČEVANJE NVO	41
7.1 ZAČETKI SODELOVANJA	41
7.2 PRVA PRAVILA O ODNOSIH MED SVETOM EVROPE IN MNVO	42
7.2.1 PODELJEVANJE POSVETOVALNEGA POLOŽAJA	43
7.2.2 POGOJI	43
7.2.3 KATEGORIJA A	44
7.2.4 KATEGORIJA B	44
7.2.5 KATEGORIJA C	45
7.2.6 ODNOS ODBORA MINISTROV DO NVO	45
7.2.7 ODNOS PACE DO NVO	47
7.2.8 ODNOS GENERALNEGA SEKRETARIATA DO NVO	48
7.2.9 OBVEZNOSTI NVO S POSVETOVALNIM POLOŽAJEM	49
7.3 PRAVILA O ODNOSIH MED SE IN MNVO IZ LETA 1960	50
7.3.1 POGOJI	51
7.3.2 PRAVICE MNVO	51
7.3.3 OBVEZNOSTI MNVO	52
7.3.4 DODELITEV IN ODVZEM POSVETOVALNEGA STATUSA	53
7.4 PRAVILA IZ LETA 1972	54
7.4.1 POGOJI	54
7.4.2 PRAVICE MEDNARODNIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ	55
7.4.3 DOLŽNOSTI MNVO	55
7.4.4 PODELITEV IN ODVZEM POSVETOVALNEGA STATUSA	56
7.5 POVEZOVALNI ODBOR (PO)	57
7.5.1 SESTAVA IN VOLITVE ČLANOV PO	57
7.5.2 VOLITVE PREDSEDNIKA PO	58
7.5.3 URAD POVEZOVALNEGA ODBORA	59
7.5.4 ODLOČANJE V POVEZOVALNEM ODBORU	59
7.5.5 DELOVANJE PO	60
7.5.6 NALOGE PO	60
7.5.7 TEMATSKA ZDRUŽENJA	61
7.6 PLENARNA KONFERENCA MNVO	62
7.6.1 SESTAVA, DELOVANJE IN NALOGE KONFERENCE	62
7.6.2 ODLOČANJE	63
7.6.3 ODBOR ZA POTRJEVANJE IN REŠEVANJE SPOROV	63
7.7 RESOLUCIJA IZ LETA 1993	64
7.7.1 POGOJI	64
7.7.2 PRAVICE MEDNARODNIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ	64
7.7.3 DOLŽNOSTI MEDNARODNIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ	65
7.7.4 PODELITEV IN ODVZEM POSVETOVALNEGA STATUSA	66
7.7.5 SODELOVANJE Z DRUGIMI NVO	67

7.8 RESOLUCIJA O SODELOVALNEM POLOŽAJU MEDNARODNIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ	68
7.8.1 POGOJI	69
7.8.2 NAČINI SODELOVANJA	70
7.8.3 PRAVICE	71
7.8.4 OBVEZNOSTI	71
7.8.5 POSTOPEK ZA DODELITEV SODELOVALNEGA POLOŽAJA	73
7.8.6 POSTOPEK ZA ODVZEM SODELOVALNEGA POLOŽAJA	74
7.8.7 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	74
7.9 RESOLUCIJA O POLOŽAJU PARTNERSTVA MED SVETOM EVROPE IN NACIONALNIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	75
7.9.1 POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI NNVO	75
7.9.2 PRAVICE NNVO	76
7.9.3 OBVEZNOSTI NNVO	76
7.9.4 POSTOPEK ZA PODPIS SPORAZUMA O PARTNERSTVU	77
7.9.5 POSTOPEK ZA PRENEHANJE POLOŽAJA PARTNERSTVA	77
7.10 PRIMER SODELOVANJA SVETA EVROPE IN NEVLADNIH ORGANIZACIJ	78
8. SKLEP	79
9. LITERATURA IN VIRI	82
9.1 PRIMARNI VIRI	82
9.2 SEKUNDARNA LITERATURA	87
9.3 OSTALI SEKUNDARNI VIRI	87
PRILOGA A – 47 DRŽAV ČLANIC SVETA EVROPE	90
PRILOGA B – PREAMBULA IN 1. ČLEN STATUTA SE	91

UPORABLJENE KRATICE IN OKRAJŠAVE

- CLRAE: *Congress of Local and Regional Authorities of Europe* (Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope)
- CM: *Committee of Ministers* (Odbor ministrov)
- CPT: *European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment* (Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja)
- EKČP: Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (*ang. European Convention on Human Rights*)
- ESČP: Evropsko sodišče za človekove pravice (*ang. European Court on Human Rights*)
- EU: Evropska unija (*ang. European Union*)
- GS: Generalni sekretar Sveta Evrope (*ang. The Council of Europe Secretary General*)
- IDC SE: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope
- Komisar: Komisar Sveta Evrope za človekove pravice (*ang. Council of Europe Commissioner of Human Rights*)
- Konferenca: Plenarna konferenca mednarodnih nevladnih organizacij (*ang. Plenary Conference of International Non-Governmental Organisations*)
- MNVO: Mednarodna nevladna organizacija
- NNVO: Nacionalna nevladna organizacija
- NVO: Nevladna organizacija
- PACE: *Parliamentary Assembly on the Council of Europe* (Parlamentarna skupščina Sveta Evrope)
- PO: Povezovalni odbor (*ang. Liaison Committee*)
- SE: Svet Evrope (*ang. Council of Europe*)

1. UVOD

V antični demokraciji je veljalo, da so imeli vsi ljudje (ki so izpolnjevali določene pogoje) pravico, da soodločajo o vseh javnih zadevah, ki so se nanašale na njihovo območje bivanja. Tako so se vsi redno srečevali in za vsako vprašanje javnega pomena izvedli glasovanje, katerega so se lahko udeležili vsi, ki so imeli volilno pravico. In to naj bi bilo bistvo demokracije.

Sodobna Evropa takšne ureditve ne pozna. Z uveljavitvijo načela splošne volilne pravice se je v večini držav oblikovala parlamentarna demokracija, saj je bolj »ekonomična« in racionalna. Bilo bi nepredstavljivo, da bi o prav vsaki javni zadevi odločali vsi državljani. Če pomislimo na število referendumov, ki smo jih v preteklih letih imeli v Sloveniji in o volilni udeležbi na nekaterih od njih, lahko vidimo, da bi bila danes neposredna demokracija zelo težko izvedljiva in dostikrat nesmiselna. Zato danes poznamo predvsem predstavniško demokracijo, ki se pojavlja v različnih oblikah, na splošno pa velja, da vsi državljani z volilno pravico izvolimo svoje predstavnike, kateri naj bi v državnih telesih in organih odločanja, predstavljali tudi naš glas.

Prav posebno vlogo imajo pri povezavi državljanov z državo nevladne organizacije (NVO), saj predstavljajo nekakšen most med civilno družbo in javno sfero. Zato je nujno, da jim država omogoča, da so vključene v postopke sprejemanja odločitev, in da vladajoči prisluhnejo njihovem mnenju. NVO pomenijo organizirano obliko delovanja posameznikov in zato njihovo mnenje odseva mnenja njihovih članov in članic. Njihovih mnenj in pogledov nikakor ne bi smeli zanemarjati ali jih celo ignorirati.

Nevladne organizacije predstavljajo organizirano obliko delovanja civilne družbe in imajo vedno večje zahteve po sodelovanju z različnimi vladnimi organi na vseh ravneh in področjih odločanja. Te zahteve pa se ne pojavljajo samo znotraj državnih meja (na lokalni in nacionalni ravni) temveč so vedno večje zahteve NVO po sodelovanju z mednarodnimi organizacijami in po vključenosti v postopke oblikovanja skupnih mednarodnih standardov. To je pravzaprav zaradi razvoja mednarodne skupnosti in vedno večjega števila akterjev, ki v njej nastopajo, predvsem pa imajo vedno večjo težo, povsem logično. S povečanjem vloge mednarodnih organizacij v

mednarodni skupnosti se je del pritiska NVO iz domačih oblasti prenesel na mednarodne nosilce moči.

Ena od mednarodnih organizacij, ki ima odnose z NVO formalno urejene je tudi Svet Evrope (SE) in prav zato, sem se odločila, da sodelovanje NVO in mednarodnih organizacij raziščem na tem primeru.

Svet Evrope je mednarodna organizacija, katere eden od glavnih ciljev je spodbujanje pluralne demokracije, zato bi bilo logično pričakovati, da si bo prizadeval za vključevanje kar najširše možne skupine ljudi. Tudi s tega vidika se mi je zdelo zanimivo raziskati, kakšne odnose so organi SE vzpostavili z NVO in kako so se ti odnosi z leti spreminjali in razvijali.

To diplomsko delo se nanaša zgolj na formalne, zapisane pravice NVO v odnosu do organov SE in ne na njihove dejanske pravice. To bo mogoče raziskati v prihodnjih letih, saj bodo prva poročila o dejanskih razmerah objavljena konec letošnjega leta, ko morajo vse NVO, ki uživajo sodelovalni položaj, poslati poročilo o sodelovanju z organi SE.

Kot primer sodelovanja med Svetom Evrope in nevladnimi organizacijami pri programih in dejavnostih Sveta Evrope pa je v zadnjem delu sedmega poglavja navedena Evropska mladinska kampanja »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo«

1.1 HIPOTEZE DIPLOMSKEGA DELA

V tem diplomskem delu sta postavljeni dve temeljni hipotezi, vsaka se nanaša na drug vidik sodelovanja NVO in organi SE.

Prva hipoteza, se nanaša na zgodovinski razvoj sodelovanja med organi SE in NVO in se glasi:

H1: Pravice NVO pri organih SE se stalno povečujejo, prav tako pa se stalno povečujejo tudi obveznosti NVO do organov SE.

Hipoteza torej predpostavlja, da so pravice NVO v odnosu do organov SE danes bistveno večje, kot pa so bile ob začetku delovanja organizacije oziroma ob vzpostavitvi sodelovanja med organi SE in NVO, na drugi strani pa predpostavlja, da so bile obveznosti NVO v preteklosti bistveno manjše kot danes. Vsak novejši dokument, ki je urejal razmerja med NVO in SE, naj bi torej pomenil povečevanje

pravic NVO pri SE na eni strani in sočasno tudi povečevanje obveznosti NVO v odnosu do SE.

Pravice NVO se razlikujejo tudi glede na posamezen organ SE, zato sem se posvetila vsakemu glavnemu organu SE posebej ter preučila dokumente, ki so urejali in ki urejajo razmerja med SE in NVO z vidika pravic, ki jih NVO uživajo v vsakem od njih ter z vidika obveznosti, ki jih imajo NVO do vsakega izmed njih. Pri tem sem si postavila drugo hipotezo:

H2: Pri glavnih organih SE imajo NVO največ pravic v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope (PACE), najmanj pa v Odboru ministrov (CM).

Ta hipoteza temelji na predpostavki, da je glavni in najvišji organ SE za sprejemanje odločitev Odbor ministrov, medtem ko ima PACE bolj posvetovalno vlogo – torej bi bilo za pričakovati, da bo PACE bolj dostopna NVO kot CM. Predpostavlja, da so člani PACE in njeni odbori NVO bolj dostopni, kot odbori strokovnjakov CM.

1.2 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA

Diplomsko delo se v prvem delu (poglavji 1 in 2) nanaša na opredelitev problema, metod dela ter glavnih pojmov in je bolj tehnične narave.

Poglavja 3 do 6 se nanašajo na delovanje glavnih organov Sveta Evrope. Tako je četrto poglavje namenjeno predstavitvi same organizacije in njenih temeljnih značilnosti. To je pomembno predvsem zato, da bralec lahko pridobi celotno sliko organizacije in si lažje predstavlja njen pomen v mednarodni skupnosti. Prav tako menim, da je to nujno potrebno zaradi lažjega razumevanja celotnega diplomskega dela, relacij med posameznimi organi SE in njihovih pristojnosti.

Četrto, peto in šesto poglavje so namenjeni podrobni predstavitvi glavnih organov SE. Kot glavne organe SE upoštevam organa, ki sta opredeljena že v Statutu organizacije¹, torej Odbor ministrov (*ang. Committee of Ministers* - CM) in Parlamentarno skupščino (*ang. Parliamentary Assembly* - PACE)² ter organ, ki se je razvil iz Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti – Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (*ang. Congress of Local and Regional Authorities* -

¹ Statut Sveta Evrope. Sprejet v Londonu, 5. maja 1949. Dostopen na www.coe.si/sl/dokumenti_in_publikacije_konvencije/konvencije_po_dautmu_sprejema/001 (1. februar 2007).

² v Statutu SE še vedno pod imenom Posvetovalna skupščina (*ang. Consultative Assembly*)

CLRAE). Omeniti je potrebno, da pri prevajanju slednjega v slovenski jezik ni nekega enotnega zapisa, saj se v nekaterih dokumentih uporablja tudi prevod Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti. Sama sem večkrat zasledila prvi prevod, ki se mi zdi tudi s stališča uporabe angleške besede *authorities* in ne *communities* pravilnejši, zato ga bom uporabljala tudi v tem diplomskem delu.

Tej predstavitvi glavnih organov SE sledi sedmo poglavje, v katerem je vsa pozornost namenjena razvoju sodelovanja med NVO in SE, vse od ustanovitve SE pa do danes. Predstavlja torej celovit pregled dokumentov, ki so določali in ki določajo pravila sodelovanja med SE in NVO. Prav tako pa so v tem poglavju predstavljeni tudi posebni organi in mehanizmi, ki so bili oblikovani za izboljšanje sodelovanja med SE in NVO (Povezovalni odbor in Plenarna konferenca mednarodnih nevladnih organizacij). V zadnjem delu sedmega poglavja je nekaj pozornosti namenjene tudi sodelovanju NVO s SE v praksi – na primeru Evropske mladinske kampanje »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo«.

Diplomsko delo je torej vsebinsko ločeno na dva glavna dela. V prvem je pozornost namenjena predvsem predstavitvi SE, njegovih glavnih organov ter njihovih procesov in postopkov odločanja. Drugi del pa je v celoti posvečen sodelovanju NVO s SE ter njegovemu razvoju skozi čas, od začetka delovanja SE do danes. Tako je prvi del namenjen spoznanju delovanja same organizacije in njenih organov, drugi pa vlogi in položaju NVO v tej organizaciji.

1.3 METODE DELA

Neempirično raziskovanje – analiza in interpretacija primarnih virov je uporabljena v celotni nalogi. Medtem, ko v delu, ki se nanaša na SE in njegove glavne organe zasedimo tudi uporabo sekundarnih virov, sem se pri pregledu razvoja sodelovanja med NVO in SE praviloma posluževala izključno analize primarnih virov – predvsem resolucij in drugih dokumentov SE, ki se nanašajo na sodelovanje SE in NVO. Pri tem sem se posluževala primerjalno-zgodovinske metode, saj sem primerjala spremembe, ki so se pojavile med enim in drugim dokumentom. Zanimale so me zlasti tisti spremembe dokumenta, ki so se nanašale na povečevanje oziroma zmanjševanje pravic in obveznosti, ki jih je posamezen dokument nalagal organom SE na eni strani in NVO na drugi.

Druga metoda se prav tako uvršča med neempirično raziskovanje, in sicer sem se posluževala analize in interpretacije sekundarnih virov s pomočjo deskriptivne (opisne) metode. Ta analiza je največkrat uporabljena v delu, ki se nanaša na SE in njegove glavne organe, torej v poglavjih od 3 do 6 pa tudi v uvodnih poglavjih tega dela.

2. OPREDELITEV POJMOV

Za popolno razumevanje tega diplomskega dela in njegove vsebine je potrebna temeljita opredelitev nekaterih pojmov, ki se pojavljajo tekom celotnega besedila. In prav opredelitvi teh pojmov je namenjeno to poglavje.

2.1 NEVLADNA ORGANIZACIJA

Pojem »nevladna organizacija« je bil oblikovan v Organizaciji združenih narodov (Robertson 2002: 351). Po Robertsonu se nanaša na privatne ustanove, ki so običajno dobrodельne narave in imajo pravni status. Praviloma gre za neprofitne organizacije, ki nudijo široko paleto ugodnosti posameznikom in družbi. NVO pogosto uživajo več zaupanja kot vladne ali gospodarske organizacije, saj je njihovo glavno vodilo dobrobit skupnosti ter altruizem. Poleg tega pa imajo nekaj lastnosti skupin pritiska, saj del svojih aktivnosti namenjajo izvajanju pritiska na vlade oziroma politične odločevalce (Robertson 2002: 351). In prav ta zadnja lastnost je tista, zaradi katere NVO vstopajo v sfero politike in tako postanejo del političnega proučevanja ter s tem tudi predmet tega diplomskega dela.

2.2 MEDNARODNA NEVLADNA ORGANIZACIJA

Pojem mednarodne nevladne organizacije (MNVO) se v literaturi pojavlja v različnih pomenih. Tako v Svetu Evrope, na podlagi Evropske konvencije o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij³ izraz

³ *Evropska konvencija o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 24. aprila 1986. Dostopna na www.coe.si/sl/dokumenti_in_publikacije_konvencije/konvencije_po_dautmu_sprejema/124 (20. maj 2007).

»mednarodna nevladna organizacija« velja za združenja, fundacije in druge privatne ustanove, ki imajo neprofitni namen mednarodnega pomena; so bile ustanovljene po notranjem pravu ene od držav podpisnic Evropske konvencije o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij; opravljajo svojo dejavnost v najmanj dveh državah ter imajo uradni sedež na ozemlju ene od pogodbenic ter osrednje vodstvo in kontrolo na ozemlju te ali druge pogodbenice.

2.3 NACIONALNA NEVLADNA ORGANIZACIJA

Pri definiciji pojma nacionalna nevladna organizacija (NNVO) se soočamo s težavo, da imajo posamezne države različne opredelitve. To diplomsko delo pa se nanaša na sodelovanje nevladnih organizacij v SE, ki ga sestavlja kar 47 držav članic. Tako se soočimo s 47. različnimi definicijami NVO po nacionalnih zakonodajah držav članic in prav vse te definicije so za SE sprejemljive. Zato bo v tem diplomskem delu izraz NNVO veljal za katerokoli NVO, ki ima status NVO v državi članici SE. Konkretnejša definicija je pravzaprav nemogoča in za potrebe tega dela tudi nepotrebna.

Kot primer lahko omenim, da se po slovenski zakonodaji med NVO uvrščajo pravne osebe, ki so ustanovljene na podlagi Zakona o društvih, Zakona o ustanovah ali Zakona o zasebnih zavodih⁴. Že samo v Sloveniji je torej spekter NVO zelo širok in se nanaša na kar tri različne zakone. Sam termin »nevladna organizacija« pa še vedno ni nikjer celostno opredeljen, kljub pobudam NVO, ki so to izpostavile kot eno od prioritarnih področij skupnega dogovarjanja z Vlado Republike Slovenije (Huč in Mesarič 2005: 11).

2.4 GLAVNI ORGANI SVETA EVROPE

Kot je omenjeno že v samem uvodu s pojmom »glavni organi Sveta Evrope« mislim na Odbor ministrov, Parlamentarno skupščino in Kongres lokalnih in regionalnih oblasti. CM in PACE sta omenjena že v samem Statutu organizacije, zato je njuna izbira pravzaprav sama po sebi umevna. Tekom časa pa se je iz Konference lokalnih in regionalnih oblasti razvil stalni organ SE, CLRAE in njegov pomen v

⁴ Obstajajo tudi izjeme, ki kljub temu, da so ustanovljene na podlagi enega od zgoraj omenjenih zakonov ne spadajo vedno v kategorijo nevladnih organizacij.

organizaciji je vedno večji, saj je vse več pozornosti namenjeno posameznim regijam (ki mnogokrat niso omejene z državnimi mejami) in ne le državi kot celoti. Kot lahko v SE večkrat zasledimo, naj bi se med temi organi in NVO razvil tako imenovani »kvadrilog«, torej štiristransko dogovarjanje in skupno sprejemanje odločitev in ravno to je razlog, zakaj se v tem diplomskem delu kot tretji glavni organ SE pojavi Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope.

3. PREDSTAVITEV SVETA EVROPE

Svet Evrope je najstarejša evropska mednarodna vladna organizacija in ima svoj sedež v Strasbourgu. Ustanovljena je bila leta 1949, torej zelo kmalu po koncu druge svetovne vojne. Kot ena od redkih mednarodnih vladnih organizacij že od samega začetka izpolnjuje vse kriterije, ki naj bi jih izpolnjevale mednarodne vladne organizacije. Tako ima svoj statut, stalni sedež, pravno osebnost, stalno osebje (sekretariat) ter redni proračun (prispevek posamezne države k skupnemu proračunu je določen že v pristopni pogodbi).

SE je 5. maja 1949 ustanovilo 10 držav – Belgija, Danska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Švedska in Združeno kraljestvo – trenutno pa ima 47 držav članic (glej Prilogo A). V praksi torej združuje vse evropske države, razen Belorusije⁵ (SE: 2007a). Vanj so včlanjene vse države Evropske unije (EU) in obstaja neko nepisano pravilo, da mora vsaka država, ki želi vstopiti v EU najprej biti članica SE. Poudarjam, to ni neko pisano, formalno pravilo, temveč običajna praksa, saj do danes nobena država ni postala članica EU ne da bi bila pred tem članica SE.

Temelji na spoštovanju človekovih pravic, vladavine prava in pluralne demokracije. Vse od svojega nastanka si SE prizadeva za dialog med evropskimi državami, njegov največji dosežek pa brez dvoma predstavlja Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), ki jo morajo podpisati vse države, če želijo postati njegove članice.

Uradna jezika SE sta francoščina in angleščina (Šega 2006: 9) in tako so praviloma vsi dokumenti, ki jih sprejme SE v obeh jezikih. Sama sem pri pisanju tega diplomskega dela največkrat uporabljala angleške različice dokumentov, ponekod pa tudi uradne prevode teh dokumentov v slovenščino.

Naloge SE so izjemno raznolike in obširne, saj je pristojen za vsa področja, ki se nanašajo na spoštovanje človekovih pravic, demokracijo in vladavino prava. Tako se lahko ukvarja z vsemi vprašanji, razen z vprašanji povezanimi z obrambo (Šega 2006: 8). Prav tako se načeloma ne ukvarja z gospodarskimi vprašanji, razen če se le-ta dotikajo tudi človekovih pravic, predvsem socialnih. Prioritete SE se stalno spreminjajo in zato se področja, katerim namenja največ pozornosti menjavajo. Za

⁵ Njen status kandidatke je bil ukinjen leta 1997 zaradi nespoštovanja osnovnih načel pravne države.

obdobje 2006–2008 so prioriteta področja SE boj proti trgovini z ljudmi, kampanja »Gradimo Evropo za otroke in z njimi«, kampanja »Ustavimo nasilje nad ženskami« ter Evropska mladinska kampanja »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo« (Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope – IDC SE: 2007a).

Zaradi tako širokega področja delovanja je struktura SE zelo razvejana. V osnovi je SE vsebinsko razdeljen na 4. Generalne direktorate (*ang. Directorate General*), ki pokrivajo področja pravnih zadev, človekovih pravic, socialne usklajenosti ter izobraževanja, kulture in kulturne dediščine, mladine in športa. Ti se še delijo naprej in skupaj z drugimi združujejo več kot 1.800 zaposlenih v SE (Šega 2006: 9). Ker pa se v svojem diplomskem delu osredotočam zgolj na glavne organe SE in vlogo NVO pri teh organih jih tukaj ne bom podrobneje obravnavala. Le v dopolnilo velja omeniti, da tudi ti direktorati (in njihovi pododdelki) sodelujejo z NVO. Primer takega sodelovanja je naveden v poglavju 7.10, kjer je predstavljeno sodelovanje med Svetom Evrope in NVO pri Evropski mladinski kampanji »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo«. Kampanjo v Svetu Evrope pokriva Direktorat za izobraževanje, kulturo in kulturno dediščino, mladino in šport.

4. ODBOR MINISTROV

Odbor ministrov je glavni medvladni organ Sveta Evrope in je bil ustanovljen na podlagi Statuta SE. Je edini organ, ki lahko odloča in ukrepa v imenu SE. Z razliko od Evropskega sveta se njegovo članstvo ne spreminja glede na obravnavano temo. Državo članico v Odboru ministrov zastopa njen zunanji minister oziroma njegov namestnik. Trenutno ima torej CM 47 članov in članic (IDC SE: 2007b).

4.1 PREDSEDSTVO

Predsedovanje CM in s tem tudi SE se menjava na pol leta, tradicionalno maja in novembra. Tako vsakemu zasedanju na ravni zunanjih ministrov predseduje zunanji minister druge države. Predsedstvo se menja po vrstnem redu angleškega zapisa imena države članice (IDC SE: 2007c). Slovenija bo Odboru ministrov predsedovala od maja do novembra 2009. Po zgoraj omenjenem pravilu bi morala sicer predsedovanje prevzeti že maja 2008, a se je temu odrekla, saj v letu 2008 predseduje že Evropski uniji (IDC SE: 2007c).

4.2 DELOVANJE

Po 14. členu Statuta ima vsaka članica v CM enega predstavnika, ki ima en glas in je praviloma minister za zunanje zadeve. Vendar ta isti člen državam članicam omogoča tudi da »/č/e se minister za zunanje zadeve ne more udeležiti seje ali če druge okoliščine to narekujejo, se lahko določi namestnik, ki se udeleži seje namesto njega. Ta naj bi bil, kadar je le mogoče, član vlade svoje države« (14. člen Statuta SE).

Ta člen ministri za zunanje zadeve s pridom izkoriščajo saj največkrat CM deluje prav na ravni namestnikov. Ti so praviloma tudi stalni predstavniki držav članic, ki so za čas svojega mandata stalno nastanjeni v Strasbourgu. Praviloma imajo status veleposlanikov ali odpravnikov poslov (*fr. chargé d'affaires*) in uživajo diplomatsko imuniteto. Njihovega položaja ne ureja Statut SE ampak Resolucija (52)

24 o pooblastilih namestnikov ministrov⁶. Ta resolucija jim omogoča, da delujejo v imenu države članice in formalno ni nobenih razlik med srečanji CM na ravni ministrov in srečanji njihovih namestnikov. Namestniki imajo torej povsem enako odgovornost in pooblastila kot ministri sami in njihove odločitve imajo enako težo in enake posledice (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 49).

Namestniki lahko sprejemajo odločitve na vseh področjih, za katere je pristojen CM, razen za vprašanja »velikega političnega pomena« in vprašanja, za katere je po Statutu potrebno soglasje (več o tem v nadaljevanju). Vsak namestnik ima možnost zahtevati, da se odločitev o določenem vprašanju preda ministrom za zunanje zadeve, če meni, da je le-to »velikega političnega pomena«. Odločitev o tem, ali gre res za tako pomembno vprašanje se sprejme z dvotretjinsko večino (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 49).

Na ravni namestnikov se CM sestaja enkrat tedensko (vsako sredo), medtem ko v vmesnem času potekajo sestanki raznih skupin poročevalcev in delovnih skupin, ki poglobljeno predelajo vsa vprašanja. Zasedanja CM so praviloma zaprta za javnost, kar ima svoje prednosti in slabosti. Tajnost zasedanj omogoča dialog, sodelovanje in svobodno razprava, a hkrati onemogoča transparentnost sprejemanja odločitev. Danes to pravilo ni v celoti spoštovano, saj je na sejo CM povabljen tudi predsednik PACE, s čimer želijo zagotoviti usklajeno delovanje s Parlamentarno skupščino SE (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 50). Tukaj se kaže očiten napredek in umik od tajne diplomacije. Kljub temu, da so zasedanja CM zaprta za javnost pa njihove razprave prav gotovo vplivajo tudi na razprave PACE, katere zasedanja so javna. Skozi PACE se lahko torej dostikrat vidi tudi delovanje CM.

Kljub temu, da se CM ravni namestnikov redno sestaja, običajno enkrat letno poteka tudi zasedanje CM na najvišji ravni, torej na ravni zunanjih ministrov – običajno med menjavo predsedovanja organizaciji. Namen teh srečanj je predvsem dati organizaciji potrebno politično spodbudo in nov zalet. Prav tako se na teh zasedanjih opredelijo prihodnje prednostne naloge SE in njihovi cilji. Srečanja CM na ministrski ravni sicer določa Statut SE v svojem 21. c členu, ki članom CM nalaga, da naj bi se sestajali pred in med začetkom seje PACE, vendar pa je to pravilo kršeno

⁶ *Resolucija (52) 24 Pooblastila ministrskih namestnikov (Resolution (52) 24 Powers of the Ministers' Deputies)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. marca 1952. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=709752&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&IntranetImage=67254> (1. februar 2007).

pravzaprav skoraj od samega začetka delovanja organizacije. Kmalu po ustanovitvi se je seja PACE namreč razdelila na štiri dele (zasedanja potekajo januarja, aprila, junija in oktobra), kar je bilo preveč za srečanja CM (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 50). Zanimivo pa je, da se vse do danes to določilo v Statutu ni spremenilo.

4.3 STRUKTURA ODBORA MINISTROV

Kot je bilo že rečeno na začetku tega poglavja CM sestavljajo zunanji ministri držav članic oziroma njihovi namestniki. Poleg njih so na zasedanja skupin strokovnjakov vabljeni tudi predstavniki držav, ki imajo pri CM status opazovalk. Te države so lahko povabljene tudi na konference področnih ministrov, v kolikor se tako odloči država gostiteljica. Status opazovalk v CM imajo Združene države Amerike, Kanada, Sveti Sedež, Japonska in Mehika. Prav tako lahko imajo te države v Strasbourgu svojega stalnega predstavnika (SE: 2007a).

Urad CM je bil ustanovljen leta 1975, da bi pomagal zunanjim ministrom in njihovim namestnikom. Od maja 2001 ga sestavlja šest članov in sicer tekoči predsednik CM, dva njegova predhodnika in trije sledeči predsedniki. Glavna naloga Urada, ki se srečuje približno trikrat mesečno je, da izvaja upravne in poslovne funkcije CM, torej tudi pripravlja njegove sestanke. Prav tako je zadolžen za razprave o koordiniranju akcij, predvsem pa se posveča oblikovanju in izvajanju programov aktivnosti. Njegova naloga je tudi zagotavljati, da menjava predsedstva poteka nemoteno in ne ovira tekočih dejavnosti (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 50).

4.4 NALOGE CM

Najpomembnejša naloga CM je spremljanje stanja v državah članicah na področju spoštovanja človekovih pravic, demokracije in vladavine prava. V ta namen sprejema priporočila državam članicam ali mednarodne sporazume (običajno v obliki konvencij). Priporočila državam sicer niso pravno zavezujoča, vendar pa ima CM pravico vlado posamezne države povprašati, kakšne ukrepe je sprejela na podlagi posameznega priporočila. CM torej nima nobenega sredstva prisile, s katerimi bi lahko zagotovil izpolnjevanje njegovih priporočil, pomaga si lahko le s pritiskom javnega mnenja.

Tudi konvencije SE ne postanejo neposredno del notranje zakonodaje držav članic (z razliko od zakonodaje EU), ampak so za državo članico obvezujoče šele potem, ko jih le-ta ratificira. Država članica ni dolžna sprejeti vseh konvencij SE. Upoštevati je namreč potrebno tudi raznolikost držav članic SE in različne probleme in izzive s katerimi se srečujejo. Tako vse konvencije niso enako pomembne za vse države. Kljub temu pa obstajajo določeni standardi, ki se jih morajo držati vse države članice. Ena od konvencij, ki jo morajo ratificirati vse države, če želijo postati članice SE je, kot že omenjeno, Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Do danes je SE skupno sprejel že 201 konvencijo (SE: 2007b).

Poleg sprejemanja proračuna je CM tudi glavni administrativni organ organizacije, saj sprejema vse odločitve, ki se nanašajo na notranje delovanje SE. V ta namen CM sprejema finančne in upravne dogovore. Najpomembnejši dogovori so sprejeti v obliki resolucij, ki so znotraj SE pravno zavezujoče (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 52). Administrativno delo organizacije sicer vodi Generalni sekretar Sveta Evrope (GS), ki pa je neposredno odgovoren CM. Trenutno funkcijo GS opravlja Britanec Terry Davis (SE: 2007c).

Kot že rečeno CM sprejema tudi proračun organizacije. To nalogo mu narekuje točka b 38. člena, Statuta SE. Predlog proračuna za prihajajoče leto sicer poda GS, porazdelitev deležev med posamezne države pa je naloga CM. O proračunu se odloča novembra in dogovor se sprejme v obliki resolucije. Prvotno je bila ta naloga prepuščena izključno CM, leta 1953 pa si je PACE priborila pravico do posvetovanja pri delu proračuna, ki se nanaša na njeno delovanje in leta 1963 pravico do sodelovanja pri njegovem oblikovanju. CM pri odločanju o proračunu pomaga Odbor za proračun (*ang. Budget Committee*), sestavljen iz neodvisnih strokovnjakov, ki jih na predlog držav članic izbere CM (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 52).

Odbor ministrov sprejme tudi Poslovnik CM, kot določa 18. člen Statuta. Prav tako imajo svoj poslovnik tudi namestniki ministrov.

4.4.1 Sprejemanje konvencij in sporazumov

Začetek oblikovanja konvencije se lahko sproži na pobudo CM, PACE, CLRAE, ministrske konference, usmerjevalnega odbora ali odbora, ki je bil

ustanovljen na podlagi pogodbe (*ang. treaty-based committee*) (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 86).

Odločitev o začetku postopka za oblikovanje konvencije sprejme CM, z dvotretjinsko večino oddanih glasov, ki hkrati predstavlja tudi večino predstavnikov, ki imajo pravico glasovati v CM. Osnutek konvencije oblikuje skupina strokovnjakov, ki deluje znotraj usmerjevalnega odbora, včasih pa odgovarja neposredno Odboru ministrov. Vsaka država članica ima pravico, da v ta odbor imenuje svojega strokovnjaka, lahko pa se tudi odloči, da tega ne stori. Čeprav strokovnjake imenujejo vlade držav članic, so le-ti pri svojem delu neodvisni in delujejo le v svojem lastnem imenu. Njihove odločitve ne prinašajo nobenih obveznosti državam članicam in od vlade naj ne bi prejeli nobenih navodil (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 86).

Pri oblikovanju konvencij vedno bolj sodelujejo tudi države nečlanice ter nevladne organizacije. Včasih jim podelijo celo status opazovalk v odboru strokovnjakov. To jim je omogočila že Resolucija CM (76) 3⁷ na podlagi katere lahko vsaka NVO, ki ima status opazovalke, poda svoje pripombe (pisno ali ustno) nima pa pravice do glasovanja.

Ko so pogajanja o konvenciji končana CM sprejme njeno končno verzijo. Kadar se strokovnjaki ne morejo dogovoriti, končno verzijo oblikuje in kasneje tudi sprejme kar CM sam. Odločitev o tem, kdaj je konvencija na voljo za podpis sprejme CM z dvotretjinsko večino oddanih glasov, ob prisotnosti večine predstavnikov, ki imajo pravico glasovati v CM. Prvotno je bilo po Statutu za sprejem takšne odločitve potrebno soglasje, vendar je to ukinila Resolucija (93) 27⁸ (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 87 in 88).

Na ta prvotni proces sprejemanja konvencij je imela veliko pripomb PACE, saj je bila popolnoma izvzeta iz celotnega postopka. Statut SE namreč PACE ne daje pravice, da poda svoje mnenje o konvenciji, preden je le-ta sprejeta. Prvi korak

⁷ Resolucija (76) 3 o strukturi odborov, pogojih poslovanja ter delovnih metodah (*Resolution (76) 3 on committee structures, terms of references and working methods*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 18. februarja 1976. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=653402&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=48170> (1. februar 2007).

⁸ Statutarna resolucija (93) 27 o večinah potrebnih za odločanje Odbora ministrov (*Statutory Resolution (93) 27 on majorities required for decisions of the Committee of Ministers*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. maja 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=619869&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

naprej je bil storjen že leta 1952, ko so v CM sprejeli Resolucijo (52) 26⁹, ki je CM omogočala, da je občasno, kadar je menil, da je to potrebno, povprašal za mnenje tudi PACE oziroma njen pristojni odbor. Vendar pa to ni bil ravno velik napredek, saj je bila vsa moč še vedno v rokah CM. Leta 1985 so končno popustili pritiskom PACE, in tako je veljalo pravilo, da se PACE vedno ponudi možnost, da poda svoje mnenje o osnutku konvencije. Vendar se pritožbe s strani PACE s tem niso nehale. Njeni člani so še vedno menili, da ni prav, da morajo vsakič znova prositi, da lahko podajo mnenje, zato so se v CM odločili, da se bodo posvetovali s PACE pri vsaki pomembni konvenciji ali sporazumu, še vedno pa zavračajo možnost soodločanja (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 88 in 89). Od leta 1999 CM tako vedno, pred sprejetjem končnega besedila, pridobi tudi mnenje PACE. To je pomembno vplivalo na uspešnost dela SE, saj je tako PACE postala bolj vključena v oblikovanje konvencij in običajno sodeluje s pristojnimi odbori strokovnjakov že pri pisanju osnutkov. To je pomembno tudi zato, ker so največkrat prav nacionalni parlamenti tisti, ki izvajanje konvencije v posamezni državi dokončno uveljavijo z njeno ratifikacijo. Torej so za uspešen prenos določil, standardov in norm konvencij iz evropske ravni na nacionalno raven odgovorni nacionalni parlamenti, katerih predstavniki se srečujejo v PACE. To je tako zelo pomembno ker, kot je že bilo omenjeno, pravni dokumenti sprejeti v SE, v nasprotju z dokumenti EU, ne postanejo avtomatično del notranje zakonodaje držav članic. Potrebna je potrditev s strani nacionalnih oblasti. Podpisu konvencije praviloma sledi postopek ratifikacije (ali potrditve ali sprejema) in šele nato je konvencija zavezujoča za državo članico. Vendar niti to ni dovolj. Da konvencija postane veljavna jo mora sprejeti zadostno število držav članic SE. Število pa je odvisno od pomembnosti in vsebine konvencije. Šele nato postane del mednarodnega prava in obvezujoča za vse države, ki so se jo odločile sprejeti (IDC SE: 2007d).

⁹ *Resolucija (52) 26 Posvetovanje s Posvetovalno skupščino (Resolution (52) 26 Consultation of the Consultative Assembly)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 5. maja 1952. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=710028&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=67356> (1. februar 2007).

4.4.2 Nadzor nad izvrševanjem sodb Evropskega sodišča za človekove pravice

Ena od nalog CM je tudi nadzor nad izvrševanjem sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP). To mu nalaga Evropska konvencija za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin (spremenjena in dopolnjena z 11. protokolom) v drugem odstavku 16. člena¹⁰ (Kalčina 2005: 19). V ta namen se namestniki zunanjih ministrov vsako leto srečajo na šestih posebnih sestankih o človekovih pravicah. Naloga CM je nadzorovati izplačilo odškodnin in izvajanje ukrepov, s katerimi želijo preprečiti nadaljnjo kršitev človekovih pravic. CM o izvajanju posamezne sodbe ESČP sprejme resolucijo. Vendar pa tudi tu CM nima pravzaprav nobenega učinkovitega sredstva prisile, s katerim bi zagotovil izvajanje odločitev. CM ima na voljo zgolj (začasno) izključitev države članice iz CM. Mnogo večjo grožnjo kot je možnost izključitve predstavlja (mednarodno) javno mnenje. Obsodb SE države članice ne jemljejo zlahka, saj to pomeni poslabšanje ugleda države v mednarodni skupnosti. In to je pravzaprav tisto najmočnejše orožje, ki ga SE s pridom uporablja pri uveljavljanju svojih načel in je pri svojem delu precej uspešen.

4.5 GLASOVANJE

V Odboru ministrov velja splošno pravilo »ena država, en glas« (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 55), kjer so si glasovi držav enakovredni. Večina odločitev v CM se sprejema z dvotretjinsko večino, čeprav v praksi CM teži k sprejemanju soglasnih odločitev in le redkokdaj sploh glasuje. Ker je pravilo soglasja pri pomembnih odločitvah zaviralo delovanje SE in skoraj ohromilo delovanje CM je bil leta 1994 sprejet tako imenovani »gentlemen's agreement«. Le-ta določa, da nobena država ne bo zahtevala soglasnosti v kolikor je že bila dosežena dvotretjinska večina, ki sočasno predstavlja tudi večino predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 55).

Sprejemanje odločitev ureja 20. člen Statuta, ki loči štiri vrste potrebnih večin:

- soglasje vseh glasujočih ob večini prisotnih predstavnikov;
- navadna večina predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM;
- dvotretjinska večina predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM;

¹⁰ Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, 16. člen, 2. odstavek: »Končna sodba Sodišča se pošlje Odboru ministrov, ki nadzoruje njeno izvršitev«.

- dvotretjinska večina vseh oddanih glasov, ki hkrati predstavlja tudi večino predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM.

4.5.1 Soglasje oddanih glasov in večina predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM

To pravilo velja v petih primerih:

- pri sprejemanju poročil o dejavnostih CM;
- pri sprejemanju odločitev o javnosti zasedanja CM;
- pri sprejemanju odločitev o objavi informacij o zasedanju in sklepih zasedanj CM, ki so potekala za zaprtimi vrati;
- pri sprejemanju odločitev o zasedanju Parlamentarne skupščine izven sedeža SE;
- pri sprejemanju priporočil o spremembi temeljnih določil Statuta.

Prav tako se priporočila državam članicam praviloma sprejemajo soglasno, vendar je na podlagi že omenjenega »gentlemen's agreement-a« določeno, da nobena država ne bo zahtevala soglasne odločitve, v kolikor je dosežena dvotretjinska večina oddanih glasov, ki predstavlja tudi večino članov, ki imajo pravico zasedati v CM¹¹ (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 55–56).

Od decembra 1994 prav tako ni več potrebno soglasje za sprejem odgovora na priporočilo Parlamentarne skupščine. Od tedaj namreč velja, da je za sprejem odgovora potrebna dvotretjinska večina ob prisotnosti večine predstavnikov CM. Vendar pa tu velja dopolnilo, da je potrebno storiti vse, da se v razumnem roku doseže soglasje.

Vsaka država lahko zahteva soglasno odločitev v primeru, da gre za vprašanje »velikega političnega pomena«, vendar odločitev o tem ali je to res tako zelo pomembno vprašanje sprejmejo z dvotretjinsko večino (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 55–56).

¹¹ V kolikor ima CM 47 članov, je potrebnih vsaj 24 glasov »ZA«, vendar mora to sočasno predstavljati tudi 2/3 večino oddanih glasov. Torej število vseh oddanih glasov ne sme presegati 36 (štejejo le pozitivni in negativni glasovi).

4.5.2 Navadna večina

Navadna večina se uporablja zelo redko in velja zgolj za upravne zadeve in odločitve, ki se nanašajo na Poslovnik CM (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 56).

4.5.3 Dvotretjinska večina predstavnikov, ki imajo pravico zasedati v CM

To večino CM uporablja za povabilo nove države k članstvu ali pridruženem članstvu (*ang. Associate member*). Vendar pa to pravilo velja zgolj na papirju, saj bi bilo nemogoče sprejeti novo članico, če bi temu nasprotovala ena izmed že obstoječih članic. Vsaka taka odločitev na ravni namestnikov (in običajno jo sprejmejo na ravni namestnikov) mora biti po pravilih njihovega poslovnika sprejeta s soglasjem (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 56).

4.5.4 Dvotretjinska večina oddanih glasov, ki predstavlja tudi večino predstavnikov, ki imajo pravico glasovati v CM

Vsa ostala vprašanja, ki niso določena s prejšnjimi večinami se sprejemajo z dvotretjinsko večino oddanih glasov, ki hkrati predstavlja tudi večino predstavnikov, ki imajo pravico do glasovanja v CM. Med drugim to velja za sprejem proračuna in sprejemanje amandmajev k Statutu (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 56).

Kot je razvidno iz zgoraj navedenih možnosti odločanja CM nikakor ni organ, ki bi odločal le s soglasjem, kot je velikokrat napačno razumljeno. Res je, da je to sicer največkrat uporabljen način odločanja, nikakor pa ni edini. To je pravzaprav zelo dobro, saj bi, ob upoštevanju raznolikosti držav, ki jih združuje, s soglasjem mnogokrat lahko naletel na neuspeh. Prav tako mu te različne možnosti odločanja omogočajo nemoteno delovanje, tudi če bi prišlo do spora z eno državo ali do spora dveh držav članic, ki bi lahko zato načrtno blokirali sprejem določenih dokumentov in odločitev.

5. PARLAMENTARNA SKUPŠČINA

Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je drugi organ SE, ki je omenjen v Statutu organizacije in je njen glavni posvetovalni organ. Prvotno se je imenovala Posvetovalna skupščina (*ang. Consultative Assembly*) in je začela uporabljati sedanje ime šele leta 1974. Vendar pa je bilo ime Parlamentarna skupščina formalno priznано s strani CM šele leta 1994, medtem ko Statut vse do danes ni bil spremenjen (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 57). Pravna podlaga za delovanje tega organa sta Statut SE in Poslovnik PACE¹², ki opredeljujeta temeljna pravila njenega delovanja. Po včlanitvi Črne Gore so v PACE sprejeli nekaj Dopolnitev Poslovnika¹³, ki se nanašajo predvsem na sestavo odborov PACE, saj se je povečalo število njihovih članov.

Že sam postopek preimenovanja PACE kaže na to, da CM ni najbolj naklonjen pridobivanju moči PACE. Čeprav PACE *de facto* pridobiva na pomenu, pa se mora za uradno priznanje mnogo bolj truditi. Zato je še toliko bolj zanimivo, kakšen položaj so si pri CM uspele priboriti NVO.

5.1 SESTAVA

Parlamentarno skupščino sestavljajo delegacije iz vseh držav članic, njihovo število pa se razlikuje od države do države. Poleg predstavnikov držav članic v PACE sodelujejo tudi predstavniki držav, ki imajo status opazovalk (njihovo skupno število je 18). Po 6. členu Statuta¹⁴ se število delegatov posamezne države določi pred povabilom države k članstvu, sočasno s proporcionalnim finančnim prispevkom te države k skupnemu proračunu Sveta Evrope. Glede na to ima vsaka država v PACE

¹² *Poslovnik Parlamentarne skupščine Sveta Evrope (Rules of Procedure of the Parliamentary Assembly)*. Sprejet s strani Parlamentarne skupščine, 4. novembra 1999. Dostopen na http://assembly.coe.int/RulesofProcedure/2006/APCERules_1.pdf (1. avgust 2007).

¹³ *Dopolnitev Poslovnika PACE in dodanih besedil (Update of the Assembly Rules of Procedure and of the complementary texts)*. Sprejeto s strani Parlamentarne skupščine Sveta Evrope, junija 2007. Dostopno na <http://assembly.coe.int/RulesofProcedure/2007/UpdateRules.pdf> (1. avgust 2007).

¹⁴ 6. člen Statuta:

»Preden Odbor ministrov pošlje vabilo, predvideno v 4. in 5. členu, določi število predstavnikov v Posvetovalni skupščini, ki jih bo imela prihodnja članica v tem organu, in njen sorazmeren finančni prispevek.«

od 2 do 18 predstavnikov¹⁵. Trenutno je v Parlamentarni skupščini 318 članov in 318 njihovih namestnikov, ki prihajajo iz 47 držav (IDC SE: 2007e).

Člani PACE so hkrati tudi člani nacionalnih parlamentov držav članic. Način njihovega delegiranja ali izvolitve je odvisen od posamezne države, v vsakem primeru pa naj bi odražal politično sliko nacionalnih parlamentov (IDC SE: 2007h). S tem naj bi v PACE zagotovili pošteno zastopanost političnih strank, ki je odvisna od političnega sistema posamezne države in izida vsakokratnih volitev. Delegacija posamezne države se v PACE spremeni vsakič, ko se izvedejo volitve v nacionalnem parlamentu, v primeru Slovenije torej vsake štiri leta.

Vsako delegacijo države članice mora potrditi sama PACE. Iz različnih razlogov se lahko zgodi tudi, da člani delegacije te potrditve ne dobijo. Iz zgodovine poznamo med drugim primer, ko PACE ni potrdila delegatov Ruske federacije, zaradi kršenja človekovih pravic v Čečeniji. Leta 2004 pa je Irski in Malteški delegaciji sicer potrdila mandat, a brez pravice do glasovanja, saj ta v svoji sestavi ni imela nobene ženske (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 60). To kaže na dejstvo, da tudi PACE upošteva priporočila in resolucije, ki jih izda CM (v tem primeru glede kršenja človekovih pravic in glede uveljavljanja enakih možnosti obeh spolov) ter s tem skrbi za svoj ugled in predstavlja dober zgled. Težko bi bilo namreč mednarodno javnost prepričati v kredibilnost svojih odločitev in priporočil, če jih sami ne bi upoštevali.

Ena od zanimivosti je tudi sedežni red v glavni dvorani PACE. Člani Parlamentarne skupščine namreč v dvorani ne sedijo po nacionalni pripadnosti niti po političnih skupinah, ampak po angleškem abecednem vrstnem redu njihovih priimkov (IDC SE: 2007f). S tem se izognejo grupiranju po politični oziroma nacionalni pripadnosti in zagotovijo večjo avtonomijo pri odločanju. Takšen sedežni red namreč onemogoča posvetovanje z drugimi člani iste politične skupine ali nacionalne delegacije med zasedanjem in jih »prisili«, da se odločajo glede na njihovo lastno vedenje in prepričanje.

Da bi ustvarili nenacionalni, evropski vtis, spodbujajo oblikovanje političnih skupin znotraj PACE. Eden od načinov spodbujanja takšnega povezovanja je tudi to, da imajo od leta 1964 te skupine nekatere privilegije in bonitete¹⁶, ki jih določa Poslovnik PACE (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 63). Trenutno Skupščino sestavlja

¹⁵ Delegacija Slovenije v PACE je sestavljena iz treh članov in treh namestnikov.

¹⁶ Predsedniki političnih skupin imajo zagotovljeno članstvo v Uradu PACE, politične skupine imajo v Palači SE svoje prostore za srečanja, predsedniki skupin in predsednik PACE tvorijo tako imenovani Predsedniški odbor (*ang. Presidential Committee*).

pet političnih skupin: Socialistična skupina – SOC; Skupina evropske ljudske stranke – EPP; Liberalna in demokratska zveza Evrope – ALDE; Liberalna, evropska demokratična skupina - EDG in Skupina združene evropske levice – UEL (Šega 2006: 15–16).

Vsaka politična skupina, ki želi delovati v okviru PACE se mora obvezati, da bo spoštovala vrednote in načela Sveta Evrope, skrbela za ugled političnega pluralizma ter spoštovala človekove pravice in vladavino prava. Za ustanovitev politične skupine je potrebnih vsaj dvajset poslancev iz šestih različnih držav. Članstvo v njih je prostovoljno, vendar imajo politične skupine nekatere dodatne ugodnosti (glej opombo številka 16). Kljub temu se nekateri člani PACE odločijo, da se ne bodo priključili nobeni skupini (IDC SE: 2007h).

5.1.1 Predsedstvo, Urad in odbori PACE

Tako kot vsi parlamenti ima tudi PACE svojega predsednika. Izvolijo ga njeni člani, praviloma za tri zaporedne enoletne mandate. Sedanji predsednik je René van der Linden, član nizozemske delegacije (SE: 2007d). Predsednik sam je izločen iz razprav v Skupščini in s prevzemom funkcije njegova glavna naloga postane njeno nemoteno delovanje. Predsednik vodi sejo, glasovanje in razpravo pa prepušča svojemu namestniku. Predsednik lahko postane vsak član katerekoli nacionalne delegacije v PACE (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 62).

Predsednik, podpredsedniki (zdaj jih je 20¹⁷) in predsedniki vseh petih političnih skupin sestavljajo Urad PACE. Naloga tega Urada je, da koordinira delo Skupščine in njenih odborov. Skrbi torej za komunikacijo med odbori ter zagotavlja, da je delo v odborih opravljeno (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 62).

Stalni odbor sestavljajo predsedniki nacionalnih delegacij, predsedniki generalnih odborov in Urad PACE. Običajno se sestajajo vsaj dvakrat letno in njihova naloga je, da v času, ko ne poteka plenarno zasedanje PACE, delujejo v njenem imenu. Stalni odbor enkrat letno, skupaj z mnogimi odbori, zaseda v eni od držav članic (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 62).

¹⁷ Ena od njih je tudi delegatka Slovenije, gospa Darja Lavtižar Bebler

24. člen Statuta¹⁸ omogoča PACE, da ustanovi odbor, za vsako področje, ki spada pod njeno pristojnost. Tako danes v PACE deluje 10 generalnih odborov, in sicer:

- Odbor za politične zadeve;
- Odbor za pravne zadeve in človekove pravice;
- Odbor za gospodarske zadeve in razvoj;
- Odbor za socialne zadeve, zdravje in družino;
- Odbor za migracije, begunce in demografijo;
- Odbor za kulturo, znanost in izobraževanje;
- Odbor za okolje, kmetijstvo, lokalne in regionalne zadeve;
- Odbor za politiko enakih možnosti za moške in ženske;
- Odbor za poslovnik in imunitete;
- Odbor za spoštovanje dolžnosti in obveznosti držav članic SE – Nadzorni odbor.

Vsi odbori imajo po 84 članov, razen Odbora za poslovnik in imuniteto, ki ima 52 članov. Generalni odbori lahko za pomoč pri svojem delu ustanovijo pododbore, ki pa ne morejo sprejemati poročil ampak svoja mnenja in odločitve le predajo generalnemu odboru. Število članov v pododborih ne sme presegati 2/3 članov ustanovnega odbora. Vsak odbor ima enega poročevalca, z izjemo Nadzornega odbora, ki ima dva (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 63–64).

5.2 DELOVANJE

PACE deluje na podlagi svojega Poslovnika, ki ga sprejme sama, kar ji omogoča 28. člen Statuta. Prvi Poslovnik je bil sprejet leta 1951 in se obnavlja približno vsakih 10 let. Zadnji je bil sprejet 4. novembra 1999 in njegova dopolnjena pravila so trenutno aktualna za delovanje PACE (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 61).

Skupščina se na plenarnem zasedanju sestaja štirikrat na leto. Sestanki praviloma trajajo en teden in potekajo v glavni dvorani Palače Sveta Evrope. Vsa zasedanja so javna. V kolikor se želi sestati na drugem kraju potrebuje soglasni

¹⁸ 24. člen Statuta

»Posvetovalna skupščina lahko ob upoštevanju točke d) 38. člena ustanovi odbore ali komisije z nalogo preučiti vsa vprašanja iz svoje pristojnosti, kot je opredeljena v 23. členu, proučiti in pripraviti vprašanja za dnevni red in dajati mnenja o vseh vprašanih postopka.«

pristanek CM. Med plenarnimi zasedanji v imenu PACE deluje Stalni odbor, ki se sestane dvakrat letno, vendar ves čas deluje v imenu PACE. Vsi področni odbori se sestajajo skozi celo leto, pogostost sestankov pa je odvisna od posameznega odbora (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 64–65).

5.3 POOBLASTILA PARLAMENTARNE SKUPŠČINE

Glavna naloga PACE, kljub spremembi imena, ostaja svetovanje, čeprav ima željo po večjem vplivu. PACE si od same ustanovitve SE prizadeva za povečanje svojih pooblastil, za večjo samostojnost in za večjo vlogo v mednarodni skupnosti. Ta prizadevanja so prinesla nekatere rezultate. PACE se je namreč že v začetku otresla nesamostojnosti pri oblikovanju dnevnega reda (po prvotnih pravilih Statuta je bil za to potreben pristanek CM) in tako se zdaj povsem neodvisno odloča o čem bo tekla razprava na posameznih plenarnih zasedanjih (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 66). Razpravlja lahko o vseh vprašanih, ki so v pristojnosti Sveta Evrope, torej o vsem, razen o vprašanih obrambe in gospodarstva. Glavni (vidni) rezultat njenega dela predstavljajo priporočila in resolucije, ki pa niso pravno zavezujoče. PACE sprejema svoje zaključke tudi v obliki priporočil Odboru ministrov. Ta lahko na pobudo le-teh sprejme priporočila državam članicam, ki imajo večjo politično težo, čeprav tudi ta niso pravno zavezujoča (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 65–66). Resolucije PACE so uradna mnenja PACE in ne organizacije kot celote. PACE torej ne more delovati v imenu SE in njena mnenja in priporočila ne odražajo nujno mnenja SE. Vendar pa mediji in širša javnost velikokrat ne poznajo razlik med dokumenti posameznih organov SE in so za njih pogostokrat enakovredna. Tudi na račun takšne nevednosti PACE krepi svojo vlogo soustvarjalke mednarodnega javnega mnenja.

Ena od najpomembnejših nalog članov PACE je, da izvolijo Generalnega sekretarja Sveta Evrope in njegovega namestnika. To nalogo jim dodeljuje že Statut v b odstavku 36. člena, ki pravi: »Generalnega sekretarja in namestnika generalnega sekretarja imenuje Posvetovalna skupščina na predlog Odbora ministrov«. Tako mandat GS, kot njegovega namestnika traja pet let z možnostjo ponovitve. Vendar pa Generalni sekretar do danes še nikoli ni bil ponovno izvoljen (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 72). Trenutno je GS Terry Davis, njegova namestnica pa Maud de Boer Buquicchio (SE: 2007f). Po izvolitvi GS za svoje delo odgovarja Odboru ministrov in ne PACE.

Prav tako igra PACE glavno vlogo pri izvolitvi sodnikov Evropskega sodišča za človekove pravice. To nalogo ji je že leta 1950 dodelila EKČP, ki v svojem 22. členu pravi: »Sodnike z večino glasov izvoli Parlamentarna skupščina s seznama treh kandidatov, ki jih imenuje vsaka visoka pogodbenica.« (Kalčina 2005: 13) in to pravico PACE skrbno varuje. Še posebno je ta naloga postala pomembna novembra 1998, ko je na podlagi Protokola številka 11 k EKČP začelo delovati enotno Evropsko sodišče za človekove pravice, ki je od takrat naprej edino odgovorno za odločanje o kršitvah človekovih pravic na podlagi EKČP.

Izbiranje sodnikov ESČP poteka tako, da vsaka država članica Sveta Evrope oblikuje listo treh sodnikov, na kateri pa mora biti najmanj en kandidat ženskega spola. Iz te liste treh sodnikov PACE izvoli novega člana ESČP. Volitve so tajne in za izvolitev v prvem krogu je potrebna absolutna večina, medtem ko za izvolitev v drugem zadostuje navadna večina (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 68).

Naloga PACE je tudi izbira Komisarja Sveta Evrope za človekove pravice (v nadaljevanju Komisar). To nalogo PACE dodeljuje Resolucija CM (99) 50¹⁹ v svojem 9. členu²⁰, ki PACE nalaga, da izmed treh kandidatov, ki jih določi CM, izvoli najprimernejšega. Komisar je izvoljen za šestletni mandat, brez možnosti ponovitve. Vsak kandidat mora biti državljani ene od držav članic Sveta Evrope in mora biti priznan, ugleden strokovnjak s področja varovanja človekovih pravic. Trenutno mesto Komisarja zaseda Thomas Hammarberg (IDC SE: 2007g).

PACE ima pomembno vlogo tudi pri oblikovanju Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT), ki je eden od najpomembnejših in najbolj prepoznavnih odborov SE. Njegove člane sicer izvoli CM, vendar pa listo kandidatov pripravi Urad PACE (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 68).

¹⁹ Resolucija (99) 50 o Komisarju Sveta Evrope za človekove pravice (*Resolution (99) 50 on the Council of Europe Commissioner for human rights*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 7. maja 1999. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=458513&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

²⁰ Resolution (99) 50, Article 9: »The Commissioner shall be elected by the Parliamentary Assembly by a majority of votes cast from a list of three candidates drawn up by the Committee of Ministers.«

5.3.1 Možnost sodelovanja drugih držav

Poleg ostalih dolžnosti in pristojnosti lahko na predlog Urada skupščine CM posamezni državi ne-članici podeli tudi status opazovalke (*ang. Observer status*), v kolikor le-ta izpolnjuje pogoje, ki jih določa Statutarna resolucija (93) 26²¹. Danes imajo status opazovalke v PACE tri države: Mehika, Izrael in Kanada. S tem države pridobijo pravico, da prisostvujejo na zasedanjih PACE in, s pristankom predsednika PACE, tudi pravico do aktivnega sodelovanja v razpravi. V nobenem primeru pa nimajo pravice do glasovanja. Izrael si je status opazovalca pridobil že leta 1957 na podlagi takrat veljavnega Poslovnika, ki mu je omogočil, da ima še danes v PACE celo svojega namestnika, kar druge opazovalke nimajo (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 61).

V preteklosti je PACE podeljevala tudi status posebnega gosta (*ang. Special guest*) državam, ki so bile na prehodu v demokratično družbo. Danes tega statusa nima nobena država. Zadnja ga je imela Belorusija, vendar ji je bil ta status leta 1993 ukinjen. Sicer pa so pravice države, ki ima status posebnega gosta enake kot pravice države, ki ima status opazovalke. Njeni predstavniki so lahko prisotni na sejah PACE, v razpravah lahko sodelujejo s pristankom predsednika PACE, nimajo pa pravice do glasovanja. Prav tako so lahko njeni predstavniki prisotni tudi na zasedanjih posameznih odborov, a brez pravice do glasovanja in razpravljanja (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 61).

5.4 GLASOVANJE

Tako kot CM tudi PACE odloča na več načinov in z različnimi večinami. Običajno je za sprejem odločitve potrebna dvotretjinska večina oddanih glasov, v nekaterih primerih pa zadostuje že navadna večina. Postopke odločanja v PACE v grobem določata 29. in 30. člen Statuta²², podrobneje pa jih opredeljuje Poslovník PACE v Pravilih 39–42.

²¹ Statutarna resolucija (93) 26 o statusu opazovalca (*Statutory Resolution (93) 26 on Observer status*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. maja 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=619879&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

²² 29. člen Statuta SE: »Razen določil 30. člena se vse resolucije Posvetovalne skupščine, vključno tiste, katerih predmet so:
I. dejanje priporočil Odbora ministrov,

Do glasovanja so upravičeni le člani PACE ali njihovi namestniki, ki imajo polna pooblastila in so se vpisali v register prisotnih za posamezno zasedanje. Običajno so vsa glasovanja javna in potekajo z uporabo elektronskega sistema. Tajna glasovanja potekajo zgolj pri izbiranju med kandidati za posamezne funkcije²³.

5.4.1 Dvotretjinska večina

Dvotretjinska večina oddanih glasov je potrebna za sprejem osnutkov priporočil ali mnenj naslovljenih na Odbor ministrov, za uvedbo nujnega postopka, za ustanovitev odborov, za spremembo vrstnega reda zasedanja ter za določitev odprtja in zaprtja rednih sej. Pri štetju se upoštevajo le negativni in pozitivni glasovi.

5.4.2 Navadna večina

Za sprejem osnutka resolucije ali katerekoli druge odločitve zadostuje navadna večina oddanih glasov. V kolikor je rezultat neodločen (štejejo le pozitivni in negativni glasovi) osnutek ni sprejet.

5.4.3 Volitve predsednika PACE

Vsak kandidat za predsednika PACE mora biti nominiran s stani najmanj 10 članov (ali njihovih namestnikov) Skupščine. Volitve predsednika so tajne. V kolikor v prvih dveh krogih noben kandidat ne doseže absolutne večine izvedejo še tretji krog,

II. predlaganje vprašanj Odbora, ki naj se uvrstijo na dnevni red skupščine,

III. ustanovitev odborov ali komisij,

IV. določitev datuma začetka njenih sej,

V. določitev večine, s katero se sprejemajo resolucije, ki se ne nanašajo na gornje alineje I do IV, ali odločitev ob morebitnem dvomu, kjer se zahteva večina, sprejemajo z dvotretjinsko večino vseh glasujočih predstavnikov.«

30. člen Statuta SE: »Resolucije Posvetovalne skupščine, ki se nanašajo na vprašanje internega postopka, predvsem volitev članov urada, določitev članov odborov in komisij in sprejem poslovnika, se sprejemajo z večino, ki jo določi skupščina ob upoštevanju V. alineje 29. člena.«

²³ Med drugimi tudi Generalnega sekretarja, njegovega namestnika in Komisarja za človekove pravice.

kjer zadostuje navadna večina. Predsednik ostane na tem položaju do začetka naslednje seje PACE.

5.4.4 Kvorum

V kolikor ni drugače določeno za delovanje Skupščine ni potreben kvorum. Kvorum se lahko uvede le v primeru, da to zahteva najmanj ena šestina članov PACE, ki predstavlja najmanj pet različnih nacionalnih delegacij. V kolikor je uveden kvorum ta znaša eno tretjino vseh članov Skupščine, ki imajo pravico glasovati. Kot je že bilo omenjeno, je lahko v nekaterih primerih pravica do glasovanja posameznim delegacijam odvzeta in jih torej v tem primeru ne smemo šteti kot del kvoruma.

6. KONGRES LOKALNIH IN REGIONALNIH OBLASTI

Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (CLRAE) je bil ustanovljen leta 1994 na podlagi Statutarne Resolucije (94)3²⁴. Tako je Kongres nadomestil prejšnjo Stalno konferenco lokalnih in regionalnih oblasti Evrope, ki je začela delovati že leta 1957. Danes so podlage za njegovo delovanje Statutarna Resolucija²⁵, spremenjena Listina Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope²⁶ ter Poslovnik CLRAE iz leta 2002²⁷, ki pa naj bi se v kratkem spremenil.

6.1 STRUKTURA CLRAE

Kongres je razdeljen na dva dela, in sicer na Zbor regij in Zbor lokalnih oblasti. Oba dela skupaj imata 318 stalnih in 318 nadomestnih članov, ki so vsi izvoljeni predstavniki ene od lokalnih ali regionalnih oblasti v državah članicah Sveta Evrope. Vsaka država članica ima pravico do enakega števila predstavnikov v Kongresu kot v PACE, torej njihovo število variira od 2 do 18 (IDC SE: 2007h).

V kolikor država ni razdeljena na regije ima pravico, da ima v Zboru regij svojega predstavnika, ki ima zgolj svetovalni položaj brez pravice do glasovanja.

²⁴ Statutarna resolucija (94) 3 glede ustanovitve Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (*Statutory resolution (94) 3 relating to the setting up of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. januarja 1994. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=516995&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

²⁵ Statutarna resolucija (2007) 6 glede Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope ter dodana spremenjena Listina (*Statutory Resolution (2007) 6 relating to the Congress of Local and Regional Authorities of Europe and revised Charter appended thereto*). Sprejeta v Odboru ministrov 2. maja 2007. Dostopna na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong\(2007\)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong(2007)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).

²⁶ Listina Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (*Charter of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe – CLRAE*). Sprejeta s strani Odbora ministrov 2. maja 2007 na 994. zasedanju ministrstih namestnikov. Dostopna na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong\(2007\)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong(2007)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).

²⁷ Poslovnik Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (*The Congress of Local and Regional Authorities Rules of Procedure*). Sprejet s strani Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti, 4. junija 2002. Dostopen na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=REGL/CG&Sector=secCongress&Language=lanEnglish&BackColorInternet=1EB1E9&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679> (1. februar 2007).

Delegacija vsake države mora biti geografsko uravnotežena, odražati mora politično sliko države, imeti predstavnike različnih oblik lokalnih in/ali regionalnih oblasti, prav tako pa mora biti zagotovljena uravnotežena zastopanost obeh spolov. Vsak spol mora biti zastopan z najmanj 30 odstotnim deležem. Delegacija, ki teh pogojev ne bi izpolnjevala ne bi dobila odobritve s strani CLRAE in tako ne bi imela pravice do glasovanja v CLRAE niti do povračila stroškov udeležbe na sejah CLRAE.

6.1.1 Urad CLRAE

Delo obeh Zborov koordinira Urad CLRAE, ki skrbi, da je delo obeh Zborov usklajeno in se ne podvaja. Sestavljajo ga člani Urada obeh zbornic, njegovo delo pa vodi predsednik CLRAE. Naloga Urada je, da pripravlja plenarna zasedanja, koordinira delo obeh Zborov, statutarnih odborov ter *ad hoc* delovnih skupin, oblikuje proračun in porazdeli razpoložljiva sredstva ter skrbi za kontinuiteto dela med zasedanji Stalnega odbora ter plenarnim zasedanjem CLRAE. Prav tako porazdeli posamezna vprašanja med oba Zbora. O nobenem vprašanju se namreč ne sme razpravljati v obeh Zborih. V kolikor gre za skupno vprašanje o njem razpravljajo na plenarnem zasedanju CLRAE.

6.1.2 Stalni odbor CLRAE

Stalni odbor sestavljajo predstavniki vsake nacionalne delegacije (dva predstavnika za vsako državo, oziroma en predstavnik pri državah, ki imajo predstavnike zgolj v eni od Zborov). Stalni odbor deluje v času med plenarnim zasedanjem CLRAE. Njegova glavna naloga je, da sprejema poročila ter organizira razprave in zaslišanja. Prav tako ima možnost sprejemati priporočila in mnenja naslovljena na CM in/ali PACE. Sprejema lahko tudi resolucije naslovljene na predstavnike lokalnih in regionalnih oblasti. V kolikor se kateri od teh dokumentov nanaša zgolj na lokalne oziroma regionalne oblasti ga Stalni odbor ali CLRAE sprejme brez razprave.

6.1.3 Statutarni odbori CLRAE

Kongres je ustanovil tudi štiri statutarne odbore, ki mu pomagajo pri njegovem delu. To so:

- Institucionalni odbor, ki se sestaja štirikrat letno in opravlja glavne naloge CLRAE. Pomaga mu skupina neodvisnih strokovnjakov. Pripravlja poročila o državah članicah SE ter o kandidatkah za članstvo. Prav tako skrbi za to, da države spoštujejo načela Evropske listine lokalne samouprave. Skrbi tudi za promocijo regionalizma v Evropi in si prizadeva sprejeti Evropsko listino regionalne samouprave, kot novo mednarodno konvencijo;
- Odbor za kulturo in izobraževanje, ki je pristojen tudi za medije, mladino, šport in komunikacijo. Sestaja se trikrat letno;
- Odbor za trajnostni razvoj, ki je odgovoren za delo na področju okoljevarstva, urejanja prostora in urbanističnega načrtovanja. Sestaja se trikrat letno;
- Odbor za socialno usklajenost, ki rešuje vprašanja povezana z zaposlovanjem, državljanstvom, preseljevanjem, odnosi v skupnosti, enakim obravnavanjem moških in žensk ter solidarnostjo. Sestaja se trikrat letno (IDC SE: 2007h in SE: 2007e).

6.2 DELOVANJE

Kongres ima v SE, podobno kot PACE, funkcijo posvetovalnega organa, katerega glavna naloga je spodbujanje lokalne in regionalne demokracije. Parlamentarni skupščini in Odboru ministrov svetuje o vseh zadevah lokalne in regionalne demokracije.

Enkrat letno Kongres zaseda v Strasbourgu, na sedežu Sveta Evrope. Na zasedanju so lahko kot posebne gostje ali opazovalke navzoče tudi delegacije akreditiranih evropskih organizacij in nekaterih držav nečlanic Sveta Evrope. Takoj pred ali po plenarnem zasedanju ločeno zasedata tudi oba Zbora.

Kongres pripravlja redna poročila o stanju lokalne in regionalne demokracije v državah članicah in v državah kandidatkah za članstvo, zato ima nekaj besede tudi pri oblikovanju mnenja ob sprejemanju novih članic. Pomembno vlogo pa ima

predvsem pri opazovanju lokalnih in/ali regionalnih volitev (Benoît-Rohemer in Klebes 2005: 75).

Vidni rezultat dela CLRAE predstavljajo priporočila in mnenja, ki so namenjena Parlamentarni skupščini ali Odboru ministrov. Prav tako sprejema tudi resolucije in listine, ki so naslovljene na lokalne in regionalne oblasti vseh držav članic. Vse te resolucije pošlje v vednost tudi PACE in CM.

6.3 GLASOVANJE

Enako kot pri drugih organih SE tudi pri CLRAE obstaja več načinov odločanja in večin, ki so potrebne za sprejem odločitve.

6.3.1 Dvotretjinska večina

Dvotretjinska večina je potrebna za sprejem:

- priporočila ali mnenja CLRAE,
- odločitve o ustanovitvi odbora,
- odločitve o uvedbi nujnega postopka,
- odločitve o ukinitvi ali začasni prekinitvi statusa posebnega gosta,
- predloga članov za nadaljnjo razpravo.

6.3.2 Izbiranje predsednikov

Pri izbiri kandidatov za posamezna mesta je v prvem krogu potrebna absolutna večina, medtem ko v drugem zadošča navadna. Predsedstvo CLRAE se izmenjuje med Zborom regij in Zborom lokalnih oblasti.

6.3.3 Navadna večina

Za sprejem resolucije ali drugih odločitev CLRAE zadostuje že navadna večina. Tako kot pri PACE tudi tu štejejo le negativni in pozitivni glasovi.

Tako kot PACE tudi Kongres ohranja svojo posvetovalno vlogo, a njegov pomen raste. Postal je splošno priznan kot »tretji steber« Sveta Evrope (prvi in drugi sta CM in PACE). Čeprav Statut ne omenja njegove ustanovitve in ne opredeljuje njegove vloge, je le ta jasno opredeljena v že omenjeni Resoluciji (94)3. To je morda lahko celo njegova prednost, saj za spremembo delovanja in za povečanje njegove pristojnosti ni potrebna sprememba Statuta pač pa zadostuje zgolj resolucija Odbora ministrov.

7. VKLJUČEVANJE NVO

Svet Evrope si pravzaprav že vse od začetka njegovega delovanja prizadeva za sodelovanje z nevladnimi organizacijami. Ker je to mednarodna organizacija, ki danes združuje 47 držav je logično, da več pozornosti namenja mednarodnim nevladnim organizacijam in spodbuja njihovo povezovanje, zato so se vsa pravila do leta 2003 nanašala le na MNVO.

Že takoj na začetku, pa je potrebno upoštevati dejstvo, da so ta pravila veljala za sodelovanje med NVO in organi SE v Strasbourgu. Pri obiskih raznih nadzornih organov in odborov SE (na primer Komisarja za človekove pravice, CPT-ja, Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti) v državah članicah, ki preverjajo stanje človekovih pravic na kraju samem, je sodelovanje z NNVO splošna praksa že od samega začetka njihovega delovanja.

7.1 ZAČETKI SODELOVANJA

Začetki sodelovanja segajo v leto 1951, ko je bila dana možnost posvetovanja med SE in MNVO. Maja 1951 je Odbor ministrov sprejel Resolucijo o odnosih z mednarodnimi organizacijami – tako vladnimi kot nevladnimi²⁸. Resolucija je bila sprejeta že na 4. zasedanju Odbora ministrov. Ta resolucija je izredno kratka in obsega zgolj 4 člene. Na MNVO se nanaša prav zadnji člen, ki določa, da lahko Odbor ministrov, v imenu Sveta Evrope, vzpostavi primerne odnose za posvetovanje z mednarodnimi nevladnimi organizacijami, katere se ukvarjajo z zadevami, ki sodijo pod pristojnost Sveta Evrope.

Ta resolucija res ni pomenila veliko in MNVO ni podeljevala nikakršnih pravic niti jih ni obvezovala do česarkoli, a za tiste čase je vsekakor pomenila velik napredek (nikakor ne smemo pozabiti, da je bilo to že leta 1951!). S tem je pravzaprav dala pravno podlago, za oblikovanje prvih pravil in tako omogočila

²⁸Resolucija (51)30fE – Odnosi z mednarodnimi organizacijami, tako vladnimi kot nevladnimi (Resolution (51)30fE (3 May 1951) – Relations with International Organisations, both Intergovernmental and Non-governmental). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 3. maja 1951. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=718811&Site=CM&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (25. oktober 2007).

nadaljnji razvoj sodelovanja med SE in NVO. Prav na podlagi te resolucije so bila leta 1954 sprejeta prva konkretnejša pravila o odnosih med Svetom Evrope in MNVO.

CM je še pred sprejetjem prvih pravil sodeloval z NVO in na podlagi svojega Poslovnika nekaterim od njih podelil posvetovalni položaj. Potreba po oblikovanju posebnih pravil je izhajala iz vedno večjega števila MNVO, ki so želele pridobiti ta posvetovalni položaj.

7.2 PRVA PRAVILA O ODNOSIH MED SVETOM EVROPE IN MNVO

Prva pravila, ki so določala razmerja med Svetom Evrope in MNVO, so bila dokončno potrjena februarja 1954 na 18. zasedanju Odbora ministrov na ravni njihovih namestnikov²⁹. Postopki za oblikovanje teh pravil so stekli že v letu 1953, ko je Generalni sekretariat pripravil osnutek pravil³⁰. Sam postopek oblikovanja pravil je trajal precej dolgo, saj je bilo potrebno uskladiti tako mnenja PACE kot CM.

Pri pripravi pravil so se zgledovali po drugih vladnih mednarodnih organizacijah, ki so taka pravila že poznale in jih uspešno uporabljale pri svojem delu. Vendar pravil, ki so jih poznale druge mednarodne organizacije ni bilo mogoče zgolj prenesti v Svet Evrope, zaradi njegove specifičnosti in zelo širokega področja delovanja. Prav zato so, upoštevajoč dobre prakse drugih mednarodnih organizacij, oblikovali lastna pravila.

Zanimivo je, da se ta pravila sicer ne sklicujejo izrecno zgolj na mednarodne nevladne organizacije ampak dosledno uporabljajo izraz nevladne organizacije, torej bi načeloma lahko veljala tudi za nacionalne nevladne organizacije. Je pa res, da v pravilih piše, da imajo prednost predvsem tiste organizacije, ki delujejo v evropskem okviru in so še posebej reprezentativne na svojem področju. Vedeti pa je potrebno tudi to, da so bila ta pravila vzpostavljena na podlagi že omenjene Resolucije (51) 30 fE, ki se nanaša zgolj na MNVO.

²⁹ *Zaključki osemnajstega zasedanja ministrskih namestnikov (Conclusions of the eighteenth Meeting of the Ministers' Deputies*. Sprejeti s strani Odbora ministrov, 18. februarja 1954. Council of Europe – NGO unit, poslano po telefaksu dne 10. januarja 2007.

³⁰ *Zaključki devetega zasedanja ministrskih namestnikov, CM (53) 21final, Dodatek V, Odnosi z nevladnimi organizacijami (Conclusions of the ninth Meeting of the Ministers' Deputies, CM (53) 21 final. Appendix V, Relations with non-governmental organisations)*. Sprejeti s strani Odbora ministrov, 19. marca 1953. Dostopni na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM\(53\)21&Language=lanEnglish&Ver=Original&Site=COE&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM(53)21&Language=lanEnglish&Ver=Original&Site=COE&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).

7.2.1 Podeljevanje posvetovalnega položaja

Na podlagi teh pravil je organizacija lahko zaprosila za podelitev posvetovalnega položaja (*ang. Consultative status*). Vsaka prošnja za podelitev posvetovalnega položaja je bila sočasno posredovana CM in PACE. Odločitev o podelitvi posvetovalnega položaja je v končni fazi sprejel CM, a le v kolikor je svoj pristanek podala tudi PACE. Slednja je, na podlagi poročila ustreznega odbora ali odborov, poslala priporočilo z oceno ali naj organizaciji podelijo posvetovalni položaj ali ne. V kolikor je bilo priporočilo pozitivno so temu priporočilu dodali tudi predlog v katero kategorijo (A, B ali C) naj bi se organizacijo uvrstilo. V kolikor sta bili mnenji PACE in CM nasprotujoči, je bilo potrebno prošnjo pred dokončno določitvijo o (ne)sprejetju organizacije posredovati Skupnemu odboru (*ang. Joint Committee*), ki so ga sestavljali predstavniki CM in PACE. CM je lahko, v povezavi s PACE, periodično pregledoval seznam organizacij, ki so uživale posvetovalni položaj.

Za podelitev položaja sodelujočih je morala NVO, skupaj s prošnjo za podelitev posvetovalnega položaja, predložiti tudi sledeče dokumente:

- statut ali listino;
- podatke o članih njenega odbora;
- podrobnosti o pridruženih nacionalnih organizacijah;
- splošne informacije (poročila ali uradne publikacije) o njenih nedavnih dejavnostih;
- izjavo, da sprejema načela, ki jih določa 1. člen Statuta Sveta Evrope (glej Prilogo B).

7.2.2 Pogoji

NVO, ki so želele pridobiti posvetovalni položaj so morale izpolnjevati sledeče pogoje:

- njihovi cilji in načela NVO so morala biti skladna s cilji in načeli SE;
- področje delovanja NVO je moralo v večji ali manjši meri ustrezati področju delovanja SE;
- biti so morale reprezentativne na svojem področju dela;
- zanimati so se morale za evropska vprašanja;

- morale so biti sposobne pomagati pri širjenju znanja o ciljih in delu SE med večjim sektorjem javnega mnenja ter s tem dajati SE potrebno podporo;
- prednost so imele NVO, ki so delovale znotraj evropskega okvira;
- imeti so morale stalni sedež z izvršnim direktorjem ter svojo konferenco, zbor ali drugo telo za sprejemanje odločitev;
- imeti so morale pravico, da so delovale in odločale v imenu svojih članic.

Kot že rečeno, so bile NVO, ki so pridobile posvetovalni status, razvrščene v kategorije A, B in C.

7.2.3 Kategorija A

V kategorijo A so sodile NVO, ki so izpolnjevale vse zgoraj navedene pogoje, poleg tega pa so:

- delovale na zelo širokem področju, ki je bilo skladno z najmanj enim pomembnim delom delovanja SE;
- predstavljale širok sektor družbe ter tako odsevale mnenja širokega kroga ljudi (lahko neposredno ali skozi svoje nacionalne nevladne organizacije);
- bile sposobne sprejeti evropski vidik problemov ali izvesti raziskavo o teh problemih s poudarkom na evropskem vidiku.

NVO, ki so bile uvrščene v kategorijo A so bile spoznane kot najbolj primerne za dajanje mnenj ter za aktivno podporo SE in so zato tudi imele največ pravic in ugodnosti.

7.2.4 Kategorija B

V to kategorijo so sodile organizacije, katerih delo se je prekrivalo z enim pomembnim področjem delovanja SE in so lahko pomembno prispevale s svojim svetovanjem in aktivnim podpiranjem ciljev SE.

7.2.5 Kategorija C

Za posvetovalni položaj lahko zaprosile tudi NVO, katere na prvi pogled niso imele nobene vrednosti za SE, bodisi zaradi njihovega ozkega področja delovanja bodisi zaradi njihove posebne zavzetosti za neevropske zadeve ali zaradi omejenih potencialov. Kljub temu pa včasih ni bilo priporočljivo zavrniti njihove prošnje, saj bi kljub vsemu lahko občasno zagotovile podporo ali tehnično mnenje v povezavi s specifičnimi aktivnostmi SE, ki so se prekrivale z njihovim področjem dela. Seznam NVO, ki so bile uvrščene v kategorijo C je vodil GS v ločenem registru.

Zaradi razvrščanja organizacij v tri kategorije je logično, da so obstajale tudi različne oblike sodelovanja. Kot že rečeno so imele največ pravic NVO uvrščene v kategorijo A, najmanj pa NVO v kategoriji C. Pravice in obveznosti posamezne NVO so bile tako vidne iz kategorije v katero je le-ta sodila. Prav tako pa so bile pravice in obveznosti NVO odvisne od posameznega organa SE. Ta prva pravila so opredeljevala pravice NVO pri CM, PACE in pri Generalnem sekretariatu, ne pa tudi v CLRAE, saj v času ko so nastala le-ta še ni obstajal (niti v obliki Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti Evrope).

7.2.6 Odnos Odbora ministrov do NVO

Nobena NVO ni smela sama sebe razumeti kot nujno sogovornico CM ali njegovih podrejenih organov; vsa posvetovanja med CM (oziroma njegovimi odbori) in NVO so bila izključno neobvezne narave. Ker so po Statutu SE vsa zasedanja CM in njegovih odborov zaprta za javnost, naj bi bili njegovi odnosi z NVO omejeni. Pogoji poslovanja odborov strokovnjakov so bila določena s strani ministrov, zato NVO niso imele nobenega vpliva na določanje njihovega dnevnega reda.

Zgoraj navedene omejitve so veljale za vse NVO in že samo iz tega se je jasno videlo, da NVO v CM niso mogle imeti prav velike vloge. Vendar pa so kljub temu obstajale razlike med NVO, uvrščenimi v različne kategorije.

7.2.6.1 Pravice NVO v kategoriji A

Nevladne organizacije, ki so bile uvrščene v kategorijo A, so imeli pri CM naslednje pravice:

- s pristankom posameznega odbora strokovnjakov so lahko pridobile njegov dnevni red ter druge delovne dokumente, ki niso bili zaupne narave;
- GS so lahko posredovale pisno mnenje (ki ni smelo presežati 1000 besed) o kateremkoli vprašanju, ki je bilo na dnevnem redu odbora strokovnjakov;
- odbor strokovnjakov se je lahko z njimi posvetoval o določenem vprašanju dnevnega reda – v tem primeru omejitve dolžine odgovora, naslovljenega na GS, ni bilo;
- odbor strokovnjakov se je lahko s soglasjem odločil, da bo prisluhnil mnenjem predstavnikov NVO – tako zaslišanje je potekalo na posebnih *ad hoc* sestankih;
- NVO so lahko dobile vse dokumente, ki so se nanašali na posebno področje dela CM, za katere se je le-ta (na priporočilo odbora strokovnjakov) odločil, da jim jih bo posredoval;
- NVO so imele pravico dobiti vse dokumente, ki so se nanašali na vprašanja s katerimi so se ukvarjale in za katere se je CM odločil, da bodo postali javni;
- lahko so dobile tudi vse publikacije, ki so se nanašale na delo SE in so bile izdane s stani CM.

Kot lahko vidimo, te pravice niso bile prav obširne in so bile prav vse pogojene s pristankom CM oziroma njegovih odborov. Kljub vsemu pa je tudi to pomenilo vsaj minimalen napredek. S tem si je namreč CM pridobil seznam NVO, ki so sposobne priskrbeti strokovno mnenje o posameznem vprašanju, ki je bil obravnavan v Odboru ministrov.

7.2.6.2 Pravice NVO v kategoriji B

NVO, ki so bile uvrščene v kategorijo B, so imele povsem enake pravice, kot tiste uvrščene v kategorijo A, z izjemo možnosti biti povabljeni na zaslišanje s strani odbora strokovnjakov.

7.2.6.3 Pravice NVO v kategoriji C

NVO, ki so bile uvrščene v kategorijo C niso imele z CM nobenih trajnih odnosov. Kljub vsemu pa se je lahko (na prošnjo odbora strokovnjakov) o posameznih vprašanjih z njimi posvetoval GS. V tem primeru so, s pristankom tega odbora strokovnjakov, pridobile tudi vse potrebne dokumente, ki niso bili zaupne narave.

7.2.7 Odnos PACE do NVO

NVO v nobenem primeru niso imele pravice da sodelujejo v razpravi med zasedanjem PACE³¹. Posvetovanja so se opravljala v odborih Skupščine in le v kolikor se je za to odločil posamezen odbor. Za povezavo med NVO in odbori PACE je skrbel GS.

7.2.7.1 Pravice vseh NVO pri PACE

Za vse NVO (ne glede na kategorijo, v katero so bile uvrščene), ki so imele pri SE posvetovalni položaj, je veljalo:

- lahko so poslale svojega opazovalca na javna zasedanja PACE, ki pa ni imel pravice do sodelovanja v razpravi. V praksi je to pomenilo, da je GS za te opazovalce rezerviral mesto v galeriji glavne dvorane SE in jim tako omogočal spremljanje razprav;
- NVO so dobile vse javne dokumente Skupščine za katere so bile zainteresirane;
- vse NVO je lahko PACE zaprosila za mnenje o katerem koli vprašanju dnevnega reda. V tem primeru je predsednik posameznega odbora povabil NVO, da je na sestanku odbora podala svoje mnenje;
- NVO v kategoriji A in B so predhodno dobile seznam vprašanj dnevnega reda. GS je lahko, po lastni presoji, ta seznam posredoval tudi NVO v kategoriji C.

³¹ Takrat še pod imenom Posvetovalna skupščina. Ker gre za isti organ SE, ki je le spremenil svoje ime, bom tudi tu uporabljala enako okrajšavo.

7.2.7.2 Pravice NVO, uvrščenih v kategorijo A ali B

Te NVO so lahko Skupščini posredovale poročila ali memorandum o posameznem vprašanju, ki je bilo umeščeno na dnevni red. Prispevek ni smel biti daljši od 1000 besed in je bil naslovljen na GS, ki ga je vključil med delovno gradivo tega odbora. Odbori Skupščine, ki so dobili poročila NVO, so se lahko odločili, da jim pisni prispevek zadostuje ali pa so predstavnika NVO povabili, da poda še ustno obrazložitev.

NVO so dobile predhodni seznam dnevnega reda zasedanja Skupščine, poročila o problemih, ki so jih Skupščini posredovale nevladne organizacije, uradna poročila zasedanj PACE ter drugo javno gradivo, za katerega je GS menil, da bi jim ga bilo potrebno posredovati.

7.2.7.3 Pravice NVO, ki so uvrščene v kategorijo A

Te organizacije so lahko GS predlagale, da na dnevni red uvrsti novo točko. GS je pregledal ali je bilo to vprašanje že obravnavano na zasedanju PACE oziroma ali bo obravnavano na katerem od naslednjih zasedanj. V kolikor o tej temi še ni bilo govora na zasedanju PACE in se je PACE odločila, da to vprašanje umesti na dnevni red, je lahko predstavnik organizacije, ki je predlagala to točko dnevnega reda, zaprosil za zaslišanje v pristojnem odboru.

Ta pravica pa pomeni že velik korak naprej, čeprav je res, da so to pravico imele le izbrane NVO, ki so sodile v kategorijo A. S podelitvijo te pravice je PACE nevladne organizacije neposredno vključila v proces sprejemanja odločitev, saj jim je omogočila sodelovanje v začetnih fazah sprejemanja odločitev – opozarjanje na problem in oblikovanje dnevnega reda (več o fazah sprejemanja odločitev v Fink-Hafner v Jelovac, 2002: 119).

7.2.8 Odnos Generalnega sekretariata do NVO

Poleg sodelovanja s CM in PACE so ta prva pravila opredeljevala tudi razmerje NVO z Generalnim sekretariatom. Sledeče pravice so imele vse NVO, ne glede na kategorijo, v katero so bile uvrščene. Ob tem pa velja opomniti, da je bila glavna naloga Sekretariata biti vezni člen med NVO ter PACE in CM.

V skladu z zgornjimi pravili je Generalni sekretariat posredoval dokumente (dnevni red, uradna poročila, javne dokumente...) NVO. Presoja o tem, kateri dokumenti so primerni za posredovanje NVO je bila zaupana GS.

GS je tudi pridobival pisna mnenja NVO glede posameznih točk dnevnega reda odborov strokovnjakov CM in odborov PACE. Ta mnenja so morala biti pravočasno poslana, da je lahko GS predhodno opravil pogovore s posameznimi predstavniki NVO, preden je mnenja posredoval pristojnim organom. Prav tako je bil GS odgovoren za posredovanje prošenj (s strani različnih organov SE) za pisno ali ustno posvetovanje z NVO. Naloga GS je bila tudi, da je proučil vse dokumente, ki so jih posredovale NVO uvrščene v kategorijo A, skupaj z zahtevkom po umestitvi nove točke na dnevni red. Pri pripravi študij za CM se je GS lahko posvetoval s kompetentnimi NVO (skupinsko ali posamezno) ter tako pridobil potrebne informacije. Generalni sekretar je dobil dokumente in poročila, za katere so se NVO obvezale, da jih bodo zbrale za SE ter poskrbel za njihovo distribucijo.

Kot lahko vidimo, je bil Generalni sekretariat pravzaprav tisti organ SE, s katerim so imele NVO v tistem času največ stikov.

7.2.9 Obveznosti NVO s posvetovalnim položajem

V zameno za pravice, ki so jih imele NVO v posameznih organih SE, so imele tudi nekatere obveznosti:

- izraziti so morale svoje strinjanje z glavnimi besedili in načeli SE, kot jih določata Preambula in 1. člen Statuta SE (glej Prilogo B). Ta izjava je bila, skupaj z drugimi dokumenti, posredovana Odboru ministrov;
- zavezati so se morale, da bodo (predvsem v svojih lastnih publikacijah) kar največ pozornosti namenile pobudam in dosežkom SE na njihovem področju dela;
- organizacije, ki so bile uvrščene v kategorijo A ali B so morale na svoje kongrese ali konference povabiti tudi opazovalce iz Generalnega sekretariata. To so lahko storile tudi organizacije v kategoriji C, a le če so tako želele.

- NVO v kategorijah A in B so morale Generalni sekretariat obveščati o vseh dejavnostih, ki bi lahko zanimale SE. Prav tako so morale pošiljati kopije svojih periodičnih publikacij. To so lahko storile tudi NVO v kategoriji C, če so tako želele.

Čeprav se zdi, da so MNVO na podlagi teh pravil imele več dela kot koristi pa temu ni tako. Njihove pravice in dolžnosti je namreč treba upoštevati v kontekstu časa, torej leta 1954, ko še ni bilo spletnih strani ali elektronske pošte in je dostop do informacij pomenil pravo bogastvo. Prav tako pa je potrebno upoštevati, da je s posredovanjem dokumentov imel SE velike stroške, saj je bilo treba vse dokumente zbrati, jih fotokopirati in poslati po pošti. Danes se nam zdi dostop do javnih dokumentov nekaj najbolj običajnega, saj jih večinoma lahko najdemo na spletnih straneh ali pa za njih zaprosimo preko elektronske pošte, v skrajnem primeru pa preko telefaksa. Da bi nam morali dokument poslati po običajni pošti in bi nanj morali čakati teden ali dva se nam zdi že skoraj nepredstavljivo. A prav takšne so bile razmere leta 1954 in prav zato je imela možnost biti (predhodno) obveščen veliko večjo težo kot danes.

Nikakor pa ne smemo pozabiti na možnost MNVO v kategoriji A, da so sooblikovale dnevni red in so tako bile neposredno vključene v proces sprejemanja odločitev. V kolikor problem namreč ni umeščen na dnevni red in o njem ne potekajo pogovori, potem v očeh mednarodne skupnosti ne obstaja. Možnost MNVO, da predlagajo novo točko dnevnega reda je pomenila veliko prelomnico.

Že v teh prvih pravilih lahko vidimo, da se v tem primeru lahko potrdimo drugo hipotezo, saj so imele NVO več pravic v PACE kot v CM. Celo več kot le to. Vidimo lahko, da se je CM pravzaprav že takoj oddaljil od sodelovanja z NVO, saj so najprej zapisane omejitve in šele nato pravice, kar kaže na nekakšen strah CM po pretirani vključenosti NVO, kar pa za tiste čase, ko je tajna diplomacija pomenila nekaj najbolj običajnega, ni presenetljivo.

7.3 PRAVILA O ODNOSIH MED SE IN MNVO IZ LETA 1960

Kmalu po sprejetju prvih pravil, ki so urejala razmerja med Svetom Evrope in MNVO, je prišlo do spoznanja, da ta pravila niso dovolj dobra, in da je čas za njihovo

preoblikovanje. Tako so bila leta 1960 sprejeta nova pravila³², ki so prinesla kar nekaj sprememb.

Glavna sprememba, ki so jo prinesla ta pravila je bila ukinitvev treh kategorij A, B in C ter oblikovanje dveh skupin – 1 in 2. MNVO, ki so bile po starih pravilih uvrščene v kategorijo A so bile premeščene v skupino 1, medtem ko so ostale MNVO sodile v skupino 2 (torej prejšnji skupini B in C).

Nova skupina 1 je tako združevala MNVO, ki so bile še posebej reprezentativne na svojem področju in so imele zelo širok obseg dejavnosti, ki se je prekrival z vsaj enim pomembnim področjem delovanja SE. V skupino 2 pa so bile zajete organizacije, katere so bile kompetentne na svojem ozkem področju delovanja, ki se je prekrival z delom SE.

MNVO so lahko pridobile posvetovalni status na podlagi prošnje.

7.3.1 Pogoji

Za podelitev posvetovalnega statusa so morale MNVO po novem izpolnjevati le še dva pogoja:

- biti so morale reprezentativne na svojem področju in;
- biti so morale sposobne prispevati k ciljem večje enotnosti, kot jih opredeljuje 1. člen Statuta SE (glej Prilogo B).

7.3.2 Pravice MNVO

Po novih pravilih, so bile pravice vseh MNVO, ne glede na skupino v katero so sodile, naslednje:

- z njimi so se lahko pri vprašanjih skupnega interesa posvetovali odbori PACE, odbori vladnih strokovnjakov CM ter GS;
- MNVO so lahko podale memorandum odborom PACE ali odborom vladnih strokovnjakov CM;
- odbor PACE jih je lahko povabil, naj podajo svoje ustno mnenje o vprašanju, ki je bil umeščen na dnevni red tega odbora;

³² *Odnosi med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (Relations between the Council of Europe and International Non-governmental organisations)*. Sprejeto s strani Odbora ministrov, oktobra 1960. Council of Europe – NGO unit, poslano po telefaksu dne 10. januarja 2007.

- dobivale so dnevne rede in javne dokumente PACE ter so lahko na javna zasedanja Skupščine pošiljale svoje opazovalce, ki pa niso imeli pravice sodelovati v razpravi.

Poleg teh pravic pa so imele MNVO iz skupine 1 še dodatno možnost, da so lahko, po posvetovanju z Generalnim sekretarjem, Uradu PACE predlagale novo točko dnevnega reda. Odločitev o upoštevanju ali neupoštevanju njihovega predloga je sprejel Urad PACE.

Kot lahko vidimo iz zgoraj navedenih pravic se za MNVO, katere so bile prej uvrščene v kategoriji A in B ni kaj dosti spremenilo, saj so njihove pravice ostale na enaki ravni. Z novimi pravili so največ pridobile MNVO iz prejšnje skupine C, saj so zdaj za njih veljala enaka pravila in so torej postale bolj enakovredne drugim MNVO. Še vedno pa so v prednosti ostale MNVO v skupini 1 (prejšnji kategoriji A), saj so edine imele možnost vplivanja na določitev dnevnega reda in torej biti neposredno vključene v prvi dve fazi procesa sprejemanja odločitev, kot jih opredeljuje Fink-Hafner v svojem članku Analiza politik – akterji, modeli in načrtovanje politike skupnosti (Fink-Hafner v Jelovac, 2002: 119), torej v fazo identifikacije družbenih problemov ter v fazo oblikovanja dnevnega reda.

7.3.3 Obveznosti MNVO

MNVO so v zameno za ugodnosti, ki so jih uživale v SE, imele do te organizacije tudi obveznosti, ki pa se z novimi pravili niso kaj prida spremenile. MNVO so tako še vedno morale promovirati pobude in dosežke SE z njihovega področja dela. Obveščati so morale Generalni sekretariat o svojih aktivnostih, za katere so menile, da bi zanimale SE. Na zahtevo GS so morale pridobiti informacije, dokumente ali mnenja, ki so se nanašali na njihovo področje dela. GS so morale seznanjati z načrtom njihovih sestankov ter dovoliti, da je bil na sestanku kot opazovalec prisoten tudi predstavnik Sekretariata, kadar je za to zaprosil GS. Konec vsakega leta so morale GS poslati poročilo o izpolnjevanju zgoraj omenjenih obveznosti.

Tako kot pri pravicah je tudi pri obveznostih največ novosti nastalo za MNVO, ki so bile prej uvrščene v kategorijo C. Tako so sedaj tudi one morale seznanjati GS s

svojimi aktivnostmi, z načrtom svojih sestankov ter sprejeti opazovalca iz Generalnega sekretariata.

Novost za vse MNVO pa so bila letna poročila o izpolnjevanju obveznosti. Ta poročila so namreč GS služila kot sredstvo ocenjevanja uspešnosti sodelovanja s posamezno NVO in jih prejšnja pravila niso določala.

7.3.4 Dodelitev in odvzem posvetovalnega statusa

Za pridobitev posvetovalnega statusa je morala MNVO GS poslati prijavnico in 30 kopij zbirke dokumentov (v angleščini ali francoščini), ki je morala vsebovati statut organizacije; seznam njenih članic; poročilo o zadnjih dejavnostih ter deklaracijo, v kateri izjavlja, da sprejema načela, ki jih določata Preambula in 1. člen Statuta Sveta Evrope (glej Prilogo B).

Najprej je prošnjo preučila PACE in podala svoje mnenje. Končno odločitev pa je sprejel CM, ki je lahko, v kolikor se mu je to zdelo primerno, najprej za mnenje povprašal odbor strokovnjakov, ki je moral prošnjo preučiti. Po odobritvi posvetovalnega statusa se je MNVO uvrstilo v skupino 1 ali 2.

V kolikor je CM zavrnil prošnjo za podelitev posvetovalnega statusa, je lahko MNVO zanj ponovno zaprosila po preteku treh let.

CM je vsake tri leta pregledal seznam MNVO s posvetovalnim statusom. V kolikor je organizacija, ki je bila uvrščena v skupino 2, razširila svoje delovanje na področje, ki se prekriva s pomembnim področjem delovanja SE, jo je lahko CM prerazporedil v skupino 1. Prav tako pa je lahko MNVO odvzel posvetovalni status v kolikor se je le-ta vključila v večjo skupino nevladnih organizacij in ji prepustila možnost delovanja v njenem imenu.

Kot lahko vidimo, so ta pravila prinesla nekaj novosti tudi na področju podeljevanja in odvzema posvetovalnega statusa. Zdaj je namreč prošnjo najprej proučila PACE in šele nato je bila posredovana CM. Končna odločitev pa je ostala v rokah CM. Novo je tudi določilo o prekinitvi oziroma odvzemu posvetovalnega statusa, saj prva pravila te možnosti niso omenjala.

Z vidika prvo postavljene hipoteze lahko ugotovimo, da so ta pravila pomenila povečevanje pravic MNVO na eni strani prav tako pa so se povečale tudi obveznosti

MNVO do SE. Kot že rečeno so največ pravic pridobile MNVO, ki so bile po starih pravilih uvrščene v skupino C, medtem ko za MNVO iz skupine A ta pravila niso prinašala nobenih novih pravic. Prav za vse MNVO pa so pravila prinašala novo obveznost. Zdaj so morale konec vsakega leta GS poslati poročilo o izpolnjevanju svojih obveznosti.

Glede odnosa do organov SE ta pravila, v primerjavi s prejšnjimi, ne prinašajo nobenih sprememb. Tudi tu se namreč druga hipoteza lahko potrdi, saj so imele MNVO v PACE več pravic kot v CM.

7.4 PRAVILA IZ LETA 1972

Predhodna pravila so veljala več kot deset let, vse dokler jih ni nadomestila Resolucija (72) 35³³, ki je prenovila pogoje in pravila za podelitev posvetovalnega položaja MNVO. Sprejeta je bila 16. oktobra 1972 na 214. zasedanju namestnikov ministrov, veljati pa je začela s 1. januarjem 1973. Namen resolucije je bil poenostaviti postopek za pridobitev posvetovalnega položaja ter poglobiti in razširiti sodelovanje.

Glavna novost te resolucije je, da ukinja razvrščanje MNVO v dve skupini. Vse MNVO, ki so imele posvetovalni status pri SE na dan začetka veljavnosti teh pravil, so ta status ohranile in bile združene na enem samem seznamu. Tako so vse MNVO postale enakopravne, ne glede na širino njihovega delovanja in so posledično imele enake pravice v SE. Resolucija je Odboru ministrov omogočala, da je z MNVO vzpostavil delovne odnose tako, da jim je podeli posvetovalni status.

7.4.1 Pogoji

Pogoji za pridobitev posvetovalnega statusa so ostali nespremenjeni, saj so ta položaj lahko pridobile vse organizacije, ki so bile reprezentativne na svojem področju in so bile zmožne, s svojim delom na določenem področju, prispevati k

³³Resolucija (72) 35 o odnosih med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (*Resolution (72) 35 on relation between the Council of Europe and International non-governmental organisations*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 16. oktobra 1972. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=644728&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=49033> (1. februar 2007).

doseganju večji enotnosti, v skladu s 1. členom Statuta SE (glej Prilogo B). Tako na tem področju ta resolucija ne prinaša nobenih novosti.

7.4.2 Pravice mednarodnih nevladnih organizacij

V skladu z novimi pravili so sedaj imele vse MNVO enake pravice, in sicer:

- za njihovo mnenje o vprašanih skupnega interesa so lahko povprašali odbori PACE, odbori vladnih strokovnjakov in drugi organi CM ter GS;
- na GS so lahko naslovile memorandume, ki jih je po svoji lastni presoji lahko posredoval odborom PACE ali CM;
- lahko so bile povabljene, da svoje mnenje o določenem vprašanju dnevnega reda predstavijo (pisno ali ustno) pristojnemu odboru Skupščine;
- dobivale so dnevni red in vse javne dokumente PACE;
- na vsa javna zasedanja Skupščine so lahko poslale svojega opazovalca, ki pa ni imel pravice, da sodeluje v razpravi.

Ob tem lahko opazimo, da pravzaprav ni prišlo do nikakršnega napredka v primerjavi s prejšnjimi pravili, saj so pravice MNVO ostale na enaki ravni. Ravno nasprotno. Opazimo lahko, da je prišlo do zmanjšanja pravic, saj so MNVO iz bivše skupine 1 izgubile možnost, da predlagajo novo točko dnevnega reda v PACE, in da so zaslišane s strani odborov CM.

7.4.3 Dolžnosti MNVO

Dolžnosti MNVO se prav tako kot pravice niso kaj dosti spremenile. Pravzaprav so njihove obveznosti ostale nespremenjene z eno samo izjemo – po novih pravilih so morale redno poročati GS o izpolnjevanju svojih obveznosti, ki so izhajale iz člena 3. a te Resolucije, ki se nanaša na promoviranje pobud in dosežkov SE na njihovem področju dela. Medtem ko je pri pravilih iz leta 1960 razvidno, da je obdobje poročanja konec vsakega leta, pa tu obdobje ni točno določeno. Znano je le, da so bila poročila periodična.

7.4.4 Podelitev in odvzem posvetovalnega statusa

Podelitev posvetovalnega statusa je v prvi fazi še naprej potekala enako. Zbirka dokumentov, katere je morala posredovati MNVO je ostala nespremenjena. Spremembe pa so nastale pri načinu odločanja o podelitvi statusa. Tako je GS vsakih šest mesecev PACE in CM posredoval seznam MNVO katerim je želel odobriti oziroma odvzeti posvetovalni status. Seznamu je priložil tudi vse dokumente, ki so bili potrebni za preučitev predloga ter svoje razloge zakaj želi določeni organizaciji podeliti oziroma odvzeti posvetovalni položaj. Skupaj s temi dokumenti je GS posredoval tudi kakršni koli odgovor od MNVO, ki jo je predhodno obvestil o svoji nameri (tako za podelitev kot za odvzem posvetovalnega statusa). Načeloma je lahko MNVO izgubila posvetovalni status v kolikor ni izpolnjevala pogojev ali svojih obveznosti, če se je na seznamu pojavila večkrat ali če se je pridružila drugi organizaciji, ki je že imela posvetovalni položaj pri SE.

Član CM ali najmanj trije člani PACE, ki so prihajali iz najmanj dveh različnih držav, so lahko v roku šestih mesecev podali prošnjo za preučitev posamezne MNVO. V primeru, da je predlog podal član CM je MNVO preučil CM, ki je tudi sprejel končno odločitev o podelitvi oziroma odvzemu posvetovalnega statusa. V kolikor je prošnja za preučitev prišla s strani PACE je le-ta, glede na poročilo zadevnega odbora, naslovila priporočilo na CM, ki je sprejel končno odločitev. V kolikor je predlog za preučitev prišel tako s strani CM kot tudi s strani PACE, je CM počakal s sprejetjem odločitve dokler ni pridobil priporočila PACE.

V kolikor v roku šestih mesecev ni prišlo do predloga za proučitev je bila MNVO avtomatično dodana na seznam oziroma odstranjena s seznama organizacij s posvetovalnim statusom.

Ta pravila so torej precej spremenila postopek za podelitev oziroma odvzem posvetovalnega statusa. Medtem, ko se za MNVO ni kaj dosti spremenilo (vlogi so morale priložiti iste dokumente kot pri starih pravilih) pa je prišlo do velikih sprememb znotraj SE. Velik del pristojnosti se je prenesel na GS, ki je postal odgovoren za preučitev vsake prošnje posebej in je s tem močno razbremenil delo PACE in CM. Tako sta se slednja lahko bolj posvetila svojemu delu in v podeljevanje oziroma odvzem statusa posegla le, kadar sta menila, da je to res potrebno.

7.5 POVEZOVALNI ODBOR (PO)

Povezovalni odbor (*ang. Liaison Committee*), ki je nekakšen most med nevladnimi organizacijami in Generalnim sekretariatom Sveta Evrope, je bil ustanovljen leta 1976. Njegova glavna naloga je izboljšati sodelovanje med Svetom Evrope in NVO ter skrbeti za nemoten pretok informacij tako z ene kot z druge strani. Sedaj pa si podrobneje pogledjmo delovanje in vlogo PO v SE, kot jo določajo trenutno veljavna pravila, ki so v veljavi od leta 2005³⁴.

7.5.1 Sestava in volitve članov PO

Odbor je sestavljen iz 36 članov, od tega jih je 24 izvoljenih na Plenarni konferenci MNVO, ostali pa so še predsednik PO (ki je sočasno tudi predsednik Plenarne konference MNVO), 10 predsednikov Tematskih združenj (*ang. Thematic Groupings*), ki so izvoljeni znotraj posameznega združenja ter predsednik Službe MNVO (*ang. INGO-Service*). V kolikor je Tematskih združenj manj, se skladno z njimi zmanjša tudi število članov v Povezovalnem odboru. Vsak član PO mora biti član druge MNVO, torej lahko ima MNVO v PO le enega zastopnika.

Vsake tri leta na Plenarni konferenci MNVO izvolijo polovico od 24 članov PO. Člani so izvoljeni za dobo šestih let. Član PO je lahko ponovno izvoljen na ta položaj po preteku treh let. Predsednik PO je izvoljen za dobo treh let z možnostjo enkratne ponovitve. Vsak kandidat za člana PO mora svojo kandidaturo vložiti najmanj 60 dni pred začetkom Konference MNVO na kateri bo potekalo glasovanje o članih Odbora. Kandidati se javijo na razpis, ki ga 90 dni pred začetkom Konference objavi njen Sekretariat. Vsako kandidaturo mora podpisati predsednik, podpredsednik ali Generalni sekretar MNVO, ki kandidata predlaga. Vsaka MNVO (ali njen predstavnik) ob registraciji dobi eno glasovnico. Glasovanje je javno, razen če se drugače odloči z relativno večino oddanih glasov.

³⁴Poslovnik Povezovalnega odbora in Tematskih združenj mednarodnih nevladnih organizacij, ki imajo pri Svetu Evrope položaj sodelujočih (*Rules of Procedure of the Liaison Committee and of the Thematic Groupings of INGOs enjoying participatory status with the Council of Europe*). Sprejet na Konferenci MNVO, 25. januarja 2005. Dostopna na http://www.coe.int/t/e/ngo/public/liaison_committee/rules_of_procedure/Rules_of_Procedure_of_Liaison_Committee_2005.asp#TopOfPage (1. februar 2007).

V kolikor pride do neodločenega rezultata bo za člana PO izbran kandidat MNVO, ki ima pri SE dlje časa sodelovalni položaj (pred letom 2003 posvetovalni položaj). V kolikor sta si kandidata MNVO tudi po tem kriteriju enaka o članih PO odloča žreb. Rezultate volitev še pred zaključkom Konference razglasi njen predsednik.

V kolikor se MNVO, katere član oziroma zastopnik je član PO, odvzame sodelovalni položaj, njegovo mesto prevzame kandidat, ki je od neizbranih kandidatov na volitvah dobil največ glasov. Enako se zgodi v primeru, da se član PO dvakrat zapored ne udeleži sestanka PO.

7.5.2 Volitve predsednika PO

Predsednika PO izvolijo na Konferenci MNVO vsake tri leta, kolikor traja tudi njegov mandat, z možnostjo enkratne ponovitve. Za predsednika lahko kandidirajo člani vseh MNVO, katere imajo v času volitev pri SE sodelovalni položaj in so ali so bili člani PO.

Časovni okvir za sprejem kandidatur za predsednika PO je enak kot za člane PO. Vsakega kandidata mora predlagati MNVO, podpreti pa ga mora še najmanj 10 drugih MNVO. Kandidaturo mora podpisati predsednik, podpredsednik ali Generalni sekretar MNVO, ki to osebo predlaga za predsednika PO. Poleg kandidature morajo biti navedena imena organizacij, ki tega kandidata podpirajo in podpisi njihovih predsednikov, podpredsednikov ali generalnih sekretarjev. Vsaka MNVO lahko podpre le enega kandidata.

Volitve predsednika PO potekajo pred volitvami članov PO. Pravila volitev so enaka kot pri članih PO, z eno izjemo – za izvolitev predsednika PO je potrebna absolutna večina oddanih glasov.

V kolikor predsednik postane nekdo, ki je že član PO potem:

- v kolikor je bil na to mesto izvoljen pred tremi leti, bodo na Konferenci izvolili 13 novih članov namesto 12;
- v kolikor je ta oseba že predsednik Tematskega združenja bo njegovo mesto v Združenju in PO prevzel podpredsednik. V kolikor je MNVO podpredsednika že zastopana v PO bodo v Tematskem združenju izvedli

volitve za novega predsednika na njihovem sestanku, ki poteka med drugim ali tretjim delom rednega zasedanja PACE.

V kolikor je predsednik PO začasno nezmožen opravljati svoje delo ga nadomesti eden od podpredsednikov. Odločitev se sprejme na sestanku Urada PO. V primeru trajne nezmožnosti opravljanja te funkcije pa predsednika PO nadomesti eden od njegovih podpredsednikov do naslednjega zasedanja Konference.

7.5.3 Urad Povezovalnega odbora

Odbor ima tri podpredsednike, generalnega poročevalca ter štiri poročevalce, ki dobivajo posebne, začasne naloge. Teh osem članov, sicer delegatov MNVO, je izvoljenih v svojem lastnem imenu in ne v imenu MNVO. Skupaj s predsednikom Službe MNVO in predsednikom Povezovalnega odbora predstavljajo Urad PO. Urad ima torej skupno 10 članov.

Volitve članov Urada PO so tajne in za izvolitev je potrebna relativna večina oddanih glasov. Volitve potekajo na vsaki prvi seji Povezovalnega odbora po izvolitvi novih članov.

Urad se sestaja vsaj enkrat med zasedanji PO, na zahtevo njegovega predsednika lahko tudi večkrat. Sestaja se v prostorih Sveta Evrope. Njegove naloge so:

- priprava sestankov PO (sklic sestanka, oblikovanje dnevnega reda);
- nadzor nad implementacijo dejavnosti, ki jih je sprejel PO, da bi uresničil cilje, ki so jih določili na Konferenci MNVO;
- nadzor nad implementacijo odločitev, ki jih je v ta namen sprejel PO;
- zastopanje PO pri odnosih z vsemi instancami SE;
- posredovanje zapisnikov s sestankov PO vsem članom PO najkasneje 30 dni po sestanku.

7.5.4 Odločanje v Povezovalnem odboru

Vse odločitve Povezovalnega odbora so sprejete z dvigom rok in zahtevajo relativno večino prisotnih članov PO. Na zahtevo predsednika PO ali sedmih članov PO je lahko glasovanje tudi tajno. Vsak član PO ima en glas.

7.5.5 Delovanje PO

PO se sestaja v prostorih Sveta Evrope v Strasbourgu petkrat na leto, med vsakim delom rednega zasedanja PACE ter med plenarnim zasedanjem CLRAE. Na posebno pisno zahtevo lahko Predsednik PO na sejo povabi tudi druge predstavnike MNVO. Povabljeni predstavniki bodo dobili status opazovalcev ter bodo lahko s stani predsednika PO povabljeni, da predstavijo svoje mnenje o vprašanju, ki je na dnevnem redu.

Vsa poročila PO so posredovana vsem MNVO, ki imajo sodelovalni položaj pri SE najkasneje v 30. dneh po njegovem zasedanju. Posredovana so tudi vsem direktoratom Generalnega sekretariata in drugim organom SE, ki jih to zadeva.

7.5.6 Naloge PO

Povezovalni odbor je odgovoren za:

- pripravo Konference MNVO (sklic Konference, oblikovanje dnevnega reda, organizacijo volitev članov in predsednika PO vsake tri leta);
- pomoč pri delu Tematskih združenj (organizacijo volitev predsednika in podpredsednikov teh združenj, koordinacijo njihovega dela);
- spodbujanje sodelovanja MNVO (spodbuja pisanje memorandumov, pobud in resolucij MNVO ali njihovih Tematskih združenj ter jih posreduje drugim članom »kvadriloga« SE, spodbuja pisanje člankov o delu Sveta Evrope ter njegovih dosežkih v povezovalnih in informacijskih organih MNVO);
- na pobudo MNVO lahko spodbudi vključitev MNVO v dejavnosti SE;
- koordinacijo dela PO o finančnih in administrativnih zadevah (tudi Tematskih združenj) skupaj s Službo MNVO;
- ohranjanje obstoječih odnosov ter vzpostavitve novih z organi SE (CM, PACE, CLRAE, ESČP, Komisarjem za človekove pravice Sveta Evrope, Generalnim sekretarjem in drugimi organi SE).

7.5.7 Tematska združenja

Namen Tematskih združenj je združiti MNVO, ki jih zanima isto osrednje vprašanje ter tako zagotoviti skupno točko za vse organe SE in učinkovitejšo participacijo v dejavnostih političnih organov.

MNVO je lahko članica vseh Tematskih združenj in ima pravico do glasovanja v vseh Tematskih združenjih katerih članica je. Sestankov Tematskih združenj se lahko udeleži tudi v kolikor ni njihova članica, vendar tako nima pravice do glasovanja. Za registracijo MNVO skrbi Sekretariat PO. Na sestanke Tematskih združenj so lahko vabljeni tudi NNVO, ki imajo pri Svetu Evrope položaj partnerstva.

Vsako Tematsko združenje izvoli svojega predsednika in podpredsednika. Volitve potekajo vsake tri leta, ko delegati MNVO, ki so včlanjeni v to Tematsko združenje izvolijo predsednika in podpredsednika, ki morata prihajati iz različnih MNVO. Ta postaneta uradna zastopnika celotnega Tematskega združenja. Njun mandat se lahko enkrat obnovi. Z nastopom funkcije predsednika Tematskega združenja postane tudi član PO in Urada PO, podpredsednik Tematskega združenja pa njegov namestnik v PO. Predsednika in podpredsednika lahko volijo le tiste MNVO, ki so bile v času sprejemanja kandidatur (torej 90 dni pred samim sestankom na katerem potekajo volitve) članice tega Tematskega združenja. Glasovanje je tajno in za izvolitev je potrebna relativna večina oddanih glasov. V primeru neodločenega rezultata bo (pod)predsedniško mesto dobila organizacija, ki ima pri Svetu Evrope dalj časa sodelovalni položaj (pred letom 2003 posvetovalni). V primeru enake dolžine sodelovalnega/posvetovalnega položaja (pod)predsedniško mesto določa žreb.

Naloga predsednika in podpredsednika vsakega Tematskega združenja je, da koordinira delo MNVO, ki delujejo na istem področju. Vsako Tematsko združenje mora enkrat letno (najkasneje 60 dni pred predvidenim datumom zasedanja Konference MNVO) poslati poročilo o svojem delu Konferenci MNVO. PO lahko Tematska združenja pozove, da podajo svoja vmesna pisna ali ustna poročila. Predsedniki Tematskih združenj so odgovorni, da so zapisniki iz njihovih sestankov dosegljivi Konferenci MNVO, direktoratom Generalnega sekretariata ter drugim organom SE najkasneje 30 dni po sestanku.

Kot posledica te stalne povezovalne strukture so nastala tudi Tematska združenja NVO na desetih področjih: Evropska socialna listina in socialne politike;

človekove pravice; izobraževanje in kultura; solidarnost in dialog Sever – Jug; civilna družba in demokracija v Evropi; zdravje; mesta nevladnih organizacij; enakost spolov; revščina in socialna usklajenost (SE: 2007f). Tematska združenja se prekrivajo z vsemi glavnimi področji dela Sveta Evrope.

Pri PO je treba poudariti dejstvo, da so opisana pravila v veljavi od leta 2005 in so seveda bila drugačna leta 1976, ko je PO začel delovati. Vendar je bila njegova osrednja funkcija enaka – olajšati stike med SE in MNVO. Na tem mestu so predstavljena, ker se vsa pravila, ki so bila sprejeta po njegovi ustanovitvi nanašajo tudi na odnose med NVO, PO in SE.

7.6 PLENARNA KONFERENCA MNVO

Kmalu po vzpostavitvi PO je leta 1977 začela delovati tudi letna Plenarna konferenca MNVO (v nadaljevanju Konferenca), ki so pri SE imele posvetovalni status. Pravna podlaga za njeno delovanje je Poslovnik Plenarne konference MNVO³⁵. Zdaj se na teh konferencah srečujejo MNVO, ki pri Svetu Evrope uživajo sodelovalni položaj. Konferenca poteka vsakič na drugo temo, ki sledi ciljem Sveta Evrope – spodbujati človekove pravice, demokracijo in vladavino prava (SE: 2007g).

7.6.1 Sestava, delovanje in naloge Konference

Konferenco sestavljajo delegati vseh MNVO, ki pri Svetu Evrope uživajo sodelovalni položaj, so registrirani s strani Sekretariata Povezovalnega odbora MNVO in so se podpisali ob vходу v dvorano v kateri poteka Konferenca. MNVO lahko za zastopanje pooblasti katerokoli osebo, ena oseba pa na Konferenci ne sme zastopati več kot dveh MNVO. Vsaka organizacija ima en glas. Na Konferenco so lahko povabljeni tudi predstavniki NNVO, ki imajo v SE položaj partnerstva.

³⁵Poslovnik Konference mednarodnih nevladnih organizacij, ki imajo pri Svetu Evrope položaj sodelujočih (*Rules of Procedure of the Conference of INGOs enjoying participatory status with the Council of Europe*). Sprejet na Konferenci MNVO 25. januarja 2005. Dostopna na http://www.coe.int/t/e/ngo/public/plenary_conference/rules_of_procedure/Rules_of_Procedure_Conference_of_INGOs_2005.asp#TopOfPage (1. februar 2007).

Konferenci predseduje njen predsednik, ki ga izvolijo vsake tri leta. Konferenca poteka najmanj enkrat letno, med prvim delom redne seje PACE.

Na konferenci potrjujejo letno poročilo PO, se seznanijo z letnimi poročili Tematskih združenj, predlagajo ukrepe za izboljšanje sodelovanja ter oblikujejo cilje PO za prihajajoče leto. Celotno pisno gradivo morajo MNVO s sodelovalnim položajem dobiti najmanj 14 dni pred začetkom Konference.

7.6.2 Odločanje

Vsako glasovanje na Konferenci poteka z dvigom rok in je javno. Zahtevo za tajno glasovanje lahko poda predsednik Konference ali tretjina navzočih MNVO oziroma njihovih predstavnikov. Za sprejem odločitve je potrebna relativna večina prisotnih oziroma zastopanih MNVO. Glasovanje je veljavno le v primeru, da je prisotnih oziroma zastopanih najmanj petdeset odstotkov vseh MNVO, ki so se registrirale pri Sekretariatu Konference MNVO.

7.6.3 Odbor za potrjevanje in reševanje sporov

V okviru Konference deluje tudi Odbor za potrjevanje in reševanje sporov (*ang. Verification and Dispute Committee*), ki skrbi, da vsa glasovanja in kandidature potekajo v skladu z veljavnimi pravili. Naloge odbora so torej potrditev kandidatur za člane PO, predsednika PO in predsednikov Tematskih združenj; nadzorovanje postopkov posameznih volitev ob prisotnosti predstavnika Generalnega sekretariata SE ter posredovanje pri reševanju vseh sporov, ki se pojavijo med MNVO.

Odbor za potrjevanje in reševanje sporov ima pet članov, ki jih izvolijo vsake tri leta na Konferenci MNVO. Člani tega Odbora so hkrati tudi člani Konference. Eden od članov Odbora mora biti sočasno tudi član PO.

7.7 RESOLUCIJA IZ LETA 1993

Ob pomoči Povezovalnega odbora in Konference MNVO so se pravila iz leta 1972 obdržala dobrih 20 let, vse do leta 1993, ko je CM sprejel novo resolucijo, ki je urejala razmerja med SE in MNVO³⁶.

7.7.1 Pogoji

Glede pogojev, ki so jih morale izpolnjevati MNVO za pridobitev posvetovalnega statusa, ta resolucija ni prinašala skoraj ničesar novega. Ponovno se je poudaril evropski vidik delovanja MNVO, saj so za posvetovalni status lahko zaprosile MNVO, ki so bile na evropski ravni še posebej reprezentativne na področju s katerim so se ukvarjale. Prav tako so morale biti sposobne, da preko svojega dela pripomorejo k doseganju večje enotnosti, v skladu s 1. členom Statuta (glej Prilogo B), tako da so sodelovale pri aktivnostih SE ter razširjale vedenje o delovanju SE med evropsko javnostjo.

7.7.2 Pravice mednarodnih nevladnih organizacij

Nova pravila so za MNVO s posvetovalnim statusom določala:

- z njimi ali njihovimi Tematskimi združenji so se lahko posvetovali člani odborov strokovnjakov in drugih organov CM, odborov PACE, odborov Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti (kasneje CLRAE) ter GS;
- ta posvetovanja so lahko potekala ustno ali pisno;
- MNVO so lahko na GS naslovile memorandum, ki ga je ta posredoval zgoraj omenjenim odborom;
- dobivale so dnevni red in javne dokumente Skupščine;
- lahko so poslale svojega predstavnika na javna zasedanja Skupščine;

³⁶Resolucija (93) 38 o odnosih med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (*Resolution (93) 38 on relations between the Council of Europe and international non-governmental organisations*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 18. oktobra 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=621999&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

- bile so povabljene na javna zasedanja Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti Evrope;
- bile so povabljene na letne splošne sestanke Sekretariata;
- bile so povabljene na oddelčne sestanke Sekretariata.

Ta pravila so za MNVO prinesla nekaj novosti. Tako so lahko prvič sodelovale s Stalno konferenco lokalnih in regionalnih oblasti in ji podajale svoja mnenja. Prav tako so si priborile pravico, da so bile prisotne na njenih javnih zasedanjih. Ponovno so imele možnost biti povabljene na zaslišanje s strani odborov CM. Novost pa je tudi ta, da so bile povabljene na letne in oddelčne sestanke Sekretariata. Torej je prišlo do izboljšanja odnosov s Stalno konferenco lokalnih in regionalnih oblasti Evrope in s Sekretariatom. V primerjavi z do leta 1993 veljavnimi pravili lahko brez dvoma govorimo o napredku in povečanju pravic MNVO. Vendar pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da so nekoč MNVO že imele pravico sooblikovati dnevni red PACE, ki se je tekom let izgubila.

Glede na zgoraj omenjene pravice lahko vidimo, da je resolucija prinesla izboljšanje odnosov med MNVO in CM, a nikakor ni preseгла pravic, ki so jih imele NVO pri PACE ali CLRAE. Torej lahko ponovno potrdim svojo drugo hipotezo, saj tudi tu velja, da so imele MNVO več pravic pri PACE kot pri CM.

7.7.3 Dolžnosti mednarodnih nevladnih organizacij

V skladu z Resolucijo (93) 38 so morale MNVO:

- na zahtevo GS priskrbeti informacije, dokumente ali mnenja o vprašanjih, ki so bila povezana z njihovim področjem dela;
- nameniti kar največ pozornosti pobudam in dosežkom Sveta Evrope na njihovem področju dela;
- vsake dve leti dostaviti GS poročilo, ki je moralo vsebovati podatke: o sodelovanju s posameznimi telesi Sveta Evrope; o prisotnosti na dogodkih, ki jih je organiziral Sekretariat (letnih in oddelčnih sestankih); o prisotnosti na sestankih Tematskih združenj nevladnih organizacij, ki so v stalnih odnosih z ustreznimi oddelki Sekretariata; o sestankih, ki so jih organizirale in na katere so bili povabljeni predstavniki SE; o

dejavnostih, ki so jih izvedle z namenom promoviranja dela Sveta Evrope.

Kot je razvidno zgoraj, je tudi pri obveznostih MNVO prišlo do nekaterih sprememb. GS so morale vsaki dve leti pošiljati periodično poročilo o izpolnjevanju svojih obveznostih, ki pa je dobilo tudi bolj podrobno vsebino. Medtem ko so po pravilih iz leta 1972 morale MNVO poročati predvsem o izpolnjevanju pogojev in o promociji SE, so sedaj poročila postala mnogo bolj vsebinska. Predvsem so morale poročati o konkretnih učinkih, ki jih je prinašal posvetovalni položaj. Ugotovimo lahko, da so ta pravila prinašala nove obveznosti, ki so jih imele MNVO do SE.

7.7.4 Podelitev in odvzem posvetovalnega statusa

Resolucija na novo opredeljuje tudi postopek za pridobitev in odvzem posvetovalnega položaja. Pravila so določala, da je morala vsaka MNVO, ki je želela pridobiti posvetovalni položaj, oddati svojo vlogo GS Sveta Evrope, ki je bil odgovoren za točnost seznama MNVO s posvetovalnim položajem. MNVO so morale svojo prijavo oddati v enem od uradnih jezikov Sveta Evrope, torej v angleščini ali francoščini, še bolje pa v obeh. Prijava je morala vsebovati statut organizacije, seznam njenih članic, poročilo o nedavnih dejavnostih, deklaracijo o sprejemanju načel določenih v Preambuli in 1. členu Statuta Sveta Evrope (glej Prilogo B) ter obrazec za prijavo, v katerem je moralo biti jasno zapisano: zakaj si želi ta položaj; h katerim dejavnostim Sveta Evrope lahko prispeva in na kakšen način; kako že sodeluje z oddelki Sveta Evrope; na kakšen način in kateri javnosti bi predstavljala delo Sveta Evrope. Odločitev o odobritvi posvetovalnega položaja je sprejel GS in jo poslal v tiho odobritev Odboru ministrov in Parlamentarni skupščini. Obnovljen seznam MNVO s posvetovalnim položajem je GS vsaj enkrat na leto poslal CM in PACE. V kolikor ni bilo nobenih pridržkov je MNVO dobila posvetovalni status po preteku treh mesecev.

GS je sprejel tudi odločitev o odvzemu posvetovalnega položaja, vendar je moral tudi to odločitev posredovati Odboru ministrov in Parlamentarni skupščini v tihi pristane. Organizacija je posvetovalni položaj izgubila: če ni spoštovala svojih obveznosti, kot so jih določala pravila; če se je na seznamu MNVO s posvetovalnim

položajem pojavila večkrat; če se je Svet Evrope prenehal ukvarjati z dejavnostmi iz njenega področja; če se ni obnašala v skladu s svojim statusom mednarodne nevladne organizacije. Pred sprejemom odločitve je moral GS o svoji nameri obvestiti tudi zadevno MNVO, da je le-ta lahko podala svoje razloge. GS je vsake tri leta pregledal seznam MNVO s posvetovalnim statusom in se na podlagi poročil, ki so jih vsake dve leti pošiljale MNVO, odločil katerim bo odvzel posvetovalni položaj. V kolikor v roku treh mesecev, s strani PACE ali CM, ni bilo nobenega ugovora je bil po preteku tega roka organizaciji posvetovalni položaj odvzet.

Član CM ali najmanj trije člani PACE, ki so prihajali iz najmanj dveh različnih držav, so lahko v tem roku podali prošnjo za preučitev posamezne MNVO. V primeru, da je predlog podal član CM, je MNVO preučil CM, ki je tudi sprejel končno odločitev. V kolikor pa je prošnja za preučitev prišla s strani PACE, je CM počakal z odločitvijo, dokler ni dobil priporočila PACE. MNVO katerih prošnja za podelitev posvetovalnega položaja je bila zavrnjena ali jim je bil ta položaj odvzet, so lahko ponovno zaprosile zanj po preteku dveh let od datuma odvzema oziroma zavrnitve.

Največja novost pri podeljevanju oziroma odvzemu posvetovalnega položaja je prav gotovo mnogo bolj obširna in podrobna vloga. Po novem so morale namreč MNVO že v naprej oceniti svoje možnosti sodelovanja pri področjih delovanja SE. Druga novost pa je skrajšan postopek za pridobitev posvetovalnega položaja, saj se je rok za pripombe CM oziroma PACE skrajšal iz šestih na tri mesece. Res pa je, da je bil sedaj GS dolžan obnoviti seznam MNVO s posvetovalnim položajem le enkrat na leto (prej vsakih šest mesecev), torej bi teoretično lahko MNVO na podelitev posvetovalnega statusa čakala celo dlje. Prav tako se je skrajšal rok za ponovno zaprositev za posvetovalni status in sicer iz treh na dve leti.

7.7.5 Sodelovanje z drugimi NVO

Verjetno najpomembnejša novost, ki jo je prinesla ta Resolucija je, da njena pravila nikakor niso omejevala pravice CM, PACE ali Stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti Evrope, da so sodelovali z drugimi organizacijami, na načine, kot so jih omogočali njihovi poslovnik. Prav tako tudi niso preprečevali Sekretariatu, da je na *ad hoc* osnovi sodeloval z drugimi MNVO ali NNVO na področjih skupnega interesa.

Glede na postavljeno hipotezo lahko ugotovim, da so pravila iz leta 1993, v primerjavi s prej veljavnimi pravili, pomenila povečanje pravic MNVO v odnosu do glavnih organov SE, prav tako pa so pomenila povečanje obveznosti MNVO do organov SE. Tako lahko torej svojo prvo hipotezo potrdim.

Enako lahko potrdim tudi svojo drugo hipotezo, saj kljub napredku in novim pravicam, ki so jih MNVO dobile s to resolucijo še vedno obstajajo velike razlike med posameznimi organi SE. MNVO so tudi glede na to resolucijo imele bistveno manj pravic v CM kot v PACE. Ta resolucija pa prvič omenja tudi sodelovanje MNVO s Stalno konferenco lokalnih in regionalnih oblasti v kateri imajo MNVO enake pravice kot pri PACE.

Zdaj pa si bolj natančno pogledjmo še zadnja dva dokumenta, ki ju je sprejel Odbor ministrov in urejata današnji položaj MNVO in NNVO pri Svetu Evrope. Po dolгих letih obstoja raznovrstnih oblik sodelovanja med SE in MNVO je prišlo do potrebe po ponovni preučitvi pravic in dolžnosti tako MNVO kot SE. Z razvojem in napredkom družbe je postalo jasno, da obstoječa pravila ne zadostujejo, predvsem pa se je kazalo pomanjkanje pravne podlage za sodelovanje SE in NNVO, ki je v praksi obstajalo že vrsto let. Podlaga za vsa poročila nadzornih organov SE so namreč tudi pogovori in poročila nacionalnih NVO, saj so prav one tiste, ki stalno sistematično spremljajo stanje človekovih pravic v posamezni državi. To je bil eden od poglobitvinih razlogov, zakaj so poleg novih pravil za MNVO leta 2003 sprejeli tudi pravila, ki urejajo razmerja med SE in NNVO.

7.8 RESOLUCIJA O SODELOVALNEM POLOŽAJU MEDNARODNIH NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Leta 2003 je Odbor ministrov sprejel Resolucijo o sodelovalnem položaju mednarodnih nevladnih organizacij pri Svetu Evrope³⁷. Resolucija je bila sprejeta 19.

³⁷Resolucija (2003)8 Sodelovalni položaj mednarodnih nevladnih organizacij pri Svetu Evrope (Resolution (2003)8 Participatory status for international non-governmental organisations with the Council of Europe). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. novembra. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=88953&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

novembra 2003 na 861. zasedanju ministrskih namestnikov. Predstavlja najnovejši veljavni dokument Odbora ministrov o sodelovanju SE z MNVO.

Največja novost te resolucije je, da namesto posvetovalnega položaja zdaj MNVO omogoča pridobitev sodelovalnega položaja (*ang. Participatory status*). Po novem torej SE vzpostavlja delovne odnose z MNVO tako, da jim podeli sodelovalni položaj. To nikakor ni majhna sprememba, saj hoče SE tudi z novim imenom sporočiti, da MNVO za SE nimajo le svetovalne vrednosti, ampak je njihova vloga bolj aktivna. Na ta način jim je olajšan dostop do vseh organov Sveta Evrope, tudi do usmerjevalnih odborov in odborov strokovnjakov Odbora ministrov ter odborov Parlamentarne skupščine in Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti. Vse to pa MNVO omogoča, da Svet Evrope opozarjajo na dejanske učinke sprememb v evropskih družbah in na probleme, s katerimi se srečujejo.

Resolucija navaja, da sta razvoj in krepitev sodelovanja med organi Sveta Evrope in MNVO pripeljala do tako imenovanega »kvadriloga« torej dialoga med Odborom ministrov, Parlamentarno skupščino, Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti ter MNVO. Kvadrilog pomeni štiristranske pogovore med tremi organi Sveta Evrope in MNVO ter predstavlja izraz pluralistične demokracije. Pri tem Resolucija opozarja tudi na pomembno vlogo Povezovalnega odbora in Tematskih združenj.

7.8.1 Pogoji

Za pridobitev sodelovalnega položaja morajo MNVO izpolnjevati sledeče pogoje:

- reprezentativnost na svojem področju, ki se mora prekrivati s področjem dela SE;
- zastopanje na evropski ravni, kar pomeni, da morajo imeti članice iz številnih evropskih držav;
- biti sposobne s svojim delom podpirati cilje Sveta Evrope, ki so navedeni v 1. členu Statuta (glej Prilogo B);
- biti zmožne prispevati k prizadevanjem in delu Sveta Evrope ter v njem aktivno sodelovati;
- biti sposobne predstaviti delo Sveta Evrope evropskim državljanom.

Ponovno lahko ugotovimo, da pri pogojih ni prišlo do kakšnih večjih sprememb od preteklih pravil, in da gre tu pravzaprav le za drugačno formulacijo istih pogojev.

7.8.2 Načini sodelovanja

Po trenutno veljavnih pravilih se lahko med MNVO, ki imajo sodelovalni položaj in SE vzpostavijo sledeče oblike sodelovanja:

- MNVO so lahko povabljene, da jih na dogodkih, ki jih organizira Sekretariat zastopa PO ali Tematsko združenje;
- usmerjevalni odbori, odbori strokovnjakov in drugi organi CM jih lahko vključijo v pripravo politik, programov in aktivnosti Sveta Evrope, predvsem tako, da Povezovalnemu odboru ali Tematskim združenjem podelijo status opazovalcev v skladu z že omenjeno Resolucijo Odbora ministrov (76) 3.
- odbori PACE in CLRAE naj preučijo načine kako še okrepiti sodelovanje MNVO pri svojem delu (na primer tako, da jim podelijo status opazovalk ali da povabijo Povezovalni odbor oziroma Tematska združenja, naj z njimi delijo njihovo znanje);
- tesno sodelovanje z MNVO naj ohrani tudi Komisar Sveta Evrope za človekove pravice;
- o vseh vprašanih skupnega interesa se lahko z MNVO, PO ali Tematskimi združenji posvetuje tudi GS, bodisi pisno ali ustno.

Ti načini sodelovanja pomenijo velik napredek pri razvoju sodelovanja med SE in MNVO. Prvič so odbori in organi SE neposredno pozvani, naj MNVO vključijo tudi v pripravo politik in dejavnosti organizacije. Zdaj imajo prvič možnost, da so vključene v vse faze policy procesa, razen v fazo legalizacije oziroma sprejetja odločitve (več o fazah policy procesa glej Fink-Hafner v Jelovac, 2002: 119).

7.8.3 Pravice

MNVO, ki pridobijo sodelovalni položaj:

- lahko na GS naslovijo memorandume, ki jih le-ta posreduje odborom CM, PACE in CLRAE ter tudi Komisarju za človekove pravice Sveta Evrope;
- so lahko povabljene, da podajo svoje strokovno mnenje na politike, programe in dejavnosti Sveta Evrope, ki se nanašajo na njihovo področje dela;
- dobivajo dnevni red in javne dokumente Skupščine;
- lahko pošiljajo svoje predstavnike na javna zasedanja Skupščine;
- so vabljene na javna zasedanja Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope;
- so vabljene, da se udeležijo aktivnosti, ki jih zanje organizira Sekretariat;
- so vabljene, da se udeležijo seminarjev, konferenc in kolokvijev, ki se nanašajo na njihovo delo, ob upoštevanju pravil SE.

Tudi pri pravicah, ki jih po novem uživajo MNVO je prišlo do napredka. Prvič je omenjeno sodelovanje s Komisarjem SE za človekove pravice in prvič lahko podajo svoje strokovno mnenje o politikah, programih in dejavnostih SE. Torej so lahko pozvane, da sodelujejo tudi v fazi evalvacije sprejetih politik. Prav tako sedaj velja, da lahko MNVO sodelujejo na konferencah, simpozijih in kolokvijih, ki jih organizira SE. Zdi se, da SE vedno bolj priznava vlogo MNVO kot strokovnjakov na posameznem področju in si resnično želi njihovega čim večjega sodelovanja.

Kljub vsemu pa še vedno obstaja razlika po obsegu sodelovanja s posameznimi organi. Tako še vedno obstaja bolj obsežno sodelovanje s PACE in CLRAE kot pa s CM. To je sicer povsem logično, saj so vsa zasedanja PACE in CLRAE odprta za javnost, medtem ko CM zaseda v tajnosti.

7.8.4 Obveznosti

MNVO se v zameno za sodelovalni položaj zavežejo, da bodo spoštovale sledeče obveznosti:

- MNVO se morajo stalno informirati o dejavnostih in razvoju standardov SE na njihovem področju dela, s pomočjo različnih virov, tudi internetnih;
- MNVO morajo, na svojo lastno iniciativo ali na zahtevo različnih teles Sveta Evrope, nuditi informacije, dokumente ali mnenja o vseh vprašanjih z njihovega področja dela, ki bi lahko zanimala Svet Evrope;
- MNVO morajo spodbujati spoštovanje standardov, konvencij in drugih pravnih instrumentov Sveta Evrope v državah članicah, ter nuditi pomoč pri izvajanju teh standardov (v sodelovanju z lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi NVO);
- Promovirati morajo pobude in dosežke Sveta Evrope na njihovih področjih delovanja;
- svojim članicam morajo redno posredovati informacije o standardih, instrumentih in dejavnostih Sveta Evrope, kot tudi informacije Tematskih združenj ter zagotoviti, da tudi one aktivno upoštevajo obveznosti, ki jih prinaša sodelovalni položaj;
- vsake štiri leta morajo GS posredovati poročilo, v katerem mora biti zajeto: njihovo sodelovanje pri delu različnih organov in teles Sveta Evrope, njegov obseg in učinek; njihova prisotnost ter prispevek na sestankih Tematskih skupin MNVO; informacija o kakršnih koli srečanjih, ki so jih organizirale, predvsem tistih, na katerih so promovirale cilje, standarde in pravne instrumente Sveta Evrope; informacija o vseh dejavnostih, ki so jih izvedle z namenom zagotavljanja spoštovanja standardov Sveta Evrope ter promoviranja njegovega delo.

Tako kot so se povečale MNVO pravice lahko vidimo, da so se povečale tudi obveznosti. Sicer res ne gre za neko veliko prelomnico, vseeno pa morajo biti sedaj poročila MNVO mnogo bolj podrobna in vsebinska. Prav tako morajo MNVO zagotoviti, da vsa ta pravila upoštevajo tudi vse njihove članice. Tako lahko na tem mestu potrdim svojo prvo hipotezo, saj so se v primeru Resolucije (2003) 8 povečale tako pravice MNVO kot tudi obveznosti.

7.8.5 Postopek za dodelitev sodelovalnega položaja

Vsaka MNVO, ki želi pridobiti sodelovalni položaj mora GS posredovati tri komplete prijave, v angleščini ali francoščini, najbolje pa kar v obeh uradnih jezikih. Prijava mora vsebovati: statut MNVO; seznam njenih članic z uradnim imenom ter njihovem prevodom v angleščino ali francoščino ter približnim številom članov v vsaki od teh organizacij; poročilo o njenih aktivnostih v preteklih dveh letih; deklaracijo o tem, da sprejema načela, ki jih določajo Statut in druga temeljna besedila Sveta Evrope; uradni obrazec prijave, na katerem mora biti jasno zapisano zakaj si želi pridobiti ta položaj, kako in na kakšen način lahko prispeva in sodeluje pri dejavnostih Sveta Evrope, kakšno praktično sodelovanje je že razvila z oddelki Sveta Evrope, na kakšen način in kateri javnosti bo predstavljala delo Sveta Evrope.

Odločitev o podelitvi sodelovalnega položaja sprejme GS. Ta seznam MNVO, katerim želi podeliti sodelovalni položaj, posreduje Povezovalnemu odboru. Le-ta mora svoje mnenje posredovati v dveh mesecih od prejema seznama. Po preteku tega roka bo GS posredoval seznam v tiho odobritev še CM, PACE in CLRAE. V kolikor z njihove strani ni nobenih zadržkov te organizacije pridobijo sodelovalni položaj po preteku treh mesecev. V tem času lahko član CM, 10 članov PACE ali CLRAE iz najmanj petih nacionalnih delegacij poda zahtevek za ponovno preučitev posamezne organizacije. V kolikor zahtevo za proučitev poda član CM, končno odločitev sprejme CM. V kolikor pa zahtevek pride s strani članov PACE ali CLRAE, pa bo CM počakal z odločitvijo, dokler ne dobi priporočila s strani odbora PACE ali CLRAE. V kolikor je bila prošnja MNVO zavrnjena, lahko le-ta poda ponovno vlogo po preteku dveh let od zavrnitve. Seznam MNVO, ki imajo sodelovalni položaj v SE vodi GS.

Glavna novost pri podelitvi sodelovalnega položaja je, da za mnenje povprašajo tudi Povezovalni odbor in CLRAE. S tem se je sicer postopek za dodelitev položaja podaljšal za dva meseca, vseeno pa to pomeni, da zdaj tudi same MNVO vplivajo na odločitev o podelitvi sodelovalnega položaja.

7.8.6 Postopek za odvzem sodelovalnega položaja

GS sprejme odločitev o prekinitvi sodelovalnega položaja v naslednjih primerih: če MNVO ne spoštuje svojih obveznosti, kot jih določa ta Resolucija; če se na seznamu MNVO s posvetovalnim položajem pojavi večkrat; če se Svet Evrope preneha ukvarjati z dejavnostmi iz njenega področja; če se ne ravna v skladu s svojim statusom nevladne organizacije. V ta namen GS periodično pregleduje seznam MNVO s sodelovalnim položajem. Pred sprejemom odločitve pa mora GS o svoji nameri obvestiti tudi zadevno MNVO, da le-ta lahko poda obrazložitev v roku dveh mesecev. Prav tako mora svojo odločitev posredovati Povezovalnemu odboru, ki ima dva meseca časa, da nanjo odgovori. Po poteku tega roka, GS posreduje svoj seznam v tiho odobritev CM, PACE in CLRAE. V kolikor ni nobenega zadržka bodo te organizacije umaknjene s seznama MNVO s sodelovalnim položajem po preteku treh mesecev. V tem času lahko član CM, 10 članov PACE ali CLRAE iz najmanj petih nacionalnih delegacij poda zahtevek za ponovno preučitev posamezne organizacije. V kolikor zahtevo za proučitev poda član CM, končno odločitev sprejme CM. V kolikor zahtevek pride s strani članov PACE ali CLRAE, bo CM počakal z odločitvijo, dokler ne dobi priporočila s strani odbora PACE ali CLRAE.

Do danes je sodelovalni položaj pridobilo že 395 MNVO (SE: 2007g).

7.8.7 Sodelovanje z drugimi nevladnimi organizacijami

Enako kot pri prejšnjih pravilih, tudi ta določajo, da lahko organi SE sodelujejo tudi z NVO, katere nimajo sodelovalnega položaja pri SE, na način, ki je skladen z njihovimi poslovniki. Prav tako ta pravila ne onemogočajo GS, da vzpostavi *ad hoc* sodelovanje z NVO na področjih skupnega interesa.

7.9 RESOLUCIJA O POLOŽAJU PARTNERSTVA MED SVETOM EVROPE IN NACIONALNIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Resolucijo o položaju partnerstva med Svetom Evrope in nacionalnimi nevladnimi organizacijami³⁸ je sprejel Odbor ministrov na 861. zasedanju ministrskih namestnikov, 19. novembra 2003. Ta resolucija je prvi dokument, ki določa pravila sodelovanja med Svetom Evrope in NNVO. Vse pretekle resolucije so se nanašale le na MNVO in zato ta resolucija predstavlja nekaj povsem novega.

Resolucija je nastala iz prepričanja, da so NVO ključni element demokratične družbe. Predstavljajo protiutež v pluralistični demokraciji, ki lahko prispeva k aktivnemu sodelovanju vseh državljanov v javnih zadevah ter spodbuja odgovorno demokratično državljanstvo, ki temelji na človekovih pravicah. Resolucija opozarja tudi na dejstvo, da Svet Evrope že dolgo sodeluje tako z nacionalnimi kot mednarodnimi NVO pri izvedbi svojega programa. S pravili želi upoštevati aktivno in konstruktivno vlogo NNVO pri izvajanju programa aktivnosti Sveta Evrope ter priznati to sodelovanje ter predvsem njegov partnerski vidik. S to Resolucijo lahko Svet Evrope z NNVO podpiše sporazum o partnerstvu.

7.9.1 Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati NNVO

Vse NNVO, ki želijo s SE skleniti sporazum o partnerstvu morajo izpolnjevati sledeče pogoje:

- na svojem področju, ki je skupen področju delovanja Sveta Evrope, morajo biti reprezentativne;
- s svojim delom morajo biti sposobne prispevati k doseganju ciljev, ki jih določa 1. člen Statuta Sveta Evrope (glej Prilogo B);
- biti morajo sposobne promovirati delo Sveta Evrope v njihovi državi;

³⁸Resolucija (2003)9 *Položaj partnerstva med Svetom Evrope in nacionalnimi nevladnimi organizacijami* (Resolution (2003)9 *Status of partnership between the Council of Europe and national non-governmental organisations*). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. novembra 2003. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=88997&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

- skozi posamezen program ali aktivnost morajo biti sposobne prispevati k izvajanju dejavnosti Sveta Evrope, še posebej pri aktivnostih, ki imajo za cilj razvoj in utrditev demokratične stabilnosti;
- s svojim delom, ki je povezan z dejavnostmi SE, lahko prispevajo k ozaveščanju javnosti in/ali krepitvi evropske ideje;
- so sposobne priskrbeti strokovno mnenje za oblikovanje politik, programov in dejavnosti SE.

Glede na to, da so to prva pravila, ki se nanašajo na NNVO jih ne moremo primerjati s predhodno ureditvijo. Lahko pa ugotovimo, da so pogoji za sodelovanje NNVO s SE podobni pogojem, ki so jih vsa ta leta morale izpolnjevati MNVO.

7.9.2 Pravice NNVO

S podpisom sporazuma o partnerstvu NNVO pridobijo sledeče pravice:

- imajo možnost, da se udeležujejo javnih zasedanj PACE in CLRAE;
- imajo možnost, da se, v skladu s pravili Sveta Evrope, udeležijo seminarjev, konferenc in zaslišanj, ki jih zanimajo.

Pri pravicah, ki jih imajo NNVO lahko ugotovimo, da so te bistveno manjše, kot jih imajo v SE MNVO. Vseeno pa ta pravila pomenijo prvi korak k izboljšanju in formalizaciji sodelovanja med SE in NNVO in jih moramo kot take tudi jemati. Verjetno bo prav tako kot pri MNVO tudi pri odnosih med NNVO in SE postopoma prišlo do napredka.

7.9.3 Obveznosti NNVO

Kot protiutež pravicam, se NNVO s podpisom sporazuma o partnerstvu obvezujejo, da bodo:

- redno posredovale informacije svojim članom o standardih, dejavnostih in dosežkih Sveta Evrope iz njihovega področja;
- na lastno pobudo ali na zahtevo različnih teles Sveta Evrope zbrale informacije in mnenja iz njihovega področja dela.

V skladu s pravicami so tudi obveznosti NNVO do SE bistveno manjše, kot pa obveznosti MNVO.

7.9.4 Postopek za podpis sporazuma o partnerstvu

Skrbnik seznama NNVO s položajem partnerstva je GS. Na ta seznam lahko uvrsti vse NNVO, ki imajo s Svetom Evrope podpisane posebne sporazume za izvajanje programov, projektov ali posameznih dogodkov znotraj programa aktivnosti SE, še posebej tistih, kateri so namenjeni razvoju in krepitvi demokratične stabilnosti. GS vsaki dve leti pregleda in dopolni seznam ter ga pošlje CM, PACE, CLRAE in Povezovalnemu odboru MNVO.

7.9.5 Postopek za prenehanje položaja partnerstva

GS lahko vsaki NNVO, ki je kršila zgoraj omenjena pravila ali pravila določena v sporazumu odvzame položaj partnerstva. Prav tako se položaj odvzame vsem NNVO, ki so prenehale sodelovati s Svetom Evrope.

Kot rečeno je to edina resolucija, ki se nanaša na NNVO in ureja razmerja med njimi in SE. Sicer pa so odnosi med NNVO in SE obstajali že vrsto let, le da vse do leta 2003 ni bilo nobenega enotnega dokumenta, ki bi urejal njihov položaj. Različna telesa in organi SE so z njimi sodelovali na podlagi svojih notranjih pravil in poslovnikov. Predvsem je bilo to sodelovanje plodno pri obiskih posameznih odborov SE v državah članicah, saj so se pri ocenjevanju uresničevanja določil posamezne konvencije SE (na primer Konvencije SE o preprečevanju mučenja ali nečloveškega ravnanja ali kaznovanja in Evropske listine o manjšinskih jezikih) vedno posvetovali tudi z NNVO, ki so bile aktivne na teh področjih.

7.10 PRIMER SODELOVANJA SVETA EVROPE IN NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Kot primer dejanskega sodelovanja med Svetom Evrope in nevladnimi organizacijami lahko navedem Evropsko mladinsko kampanjo »Vsi drugačni – vsi enakopravni: za raznolikost, človekove pravice in participacijo«. Kampanja se je začela junija 2006 in se uradno končala septembra 2007, čeprav v mnogih državah še vedno poteka.

Kampanjo je vodil Evropski upravni odbor, ki je imel sedež v Strasbourgu, na Evropskem mladinskem centru (*ang. European Youth Centre*). Člani odbora so prihajali iz vladnih in nevladnih struktur. Z upravnim odborom so sodelovali tudi predstavniki Evropskega mladinskega foruma (*ang. European Youth Forum*), PACE, CLRAE, Evropske komisije, Visokega komisariata Združenih narodov za človekove pravice in Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti (SE: 2007h).

Kampanja je potekala na vseevropskem nivoju, saj se je vanjo vključilo kar 42 držav članic Sveta Evrope. Ponekod so kampanjo vodile kar nevladne organizacije same, zaradi pomanjkanja interesa v vladnih strukturah. V Sloveniji je kampanjo vodil Nacionalni odbor za koordinacijo Kampanje Vsi drugačni – vsi enakopravni pri Uradu Republike Slovenije za mladino. V ta odbor so bile vključene tudi nevladne organizacije, med drugimi Mladinski svet Slovenije in Dijaška organizacija Slovenije.

Na ta način so bile NVO neposredno vključene v pripravo, izvajanje in evalvacijo kampanje – torej programa Sveta Evrope – kar jim omogočata Resoluciji o sodelovalnem položaju mednarodnih nevladnih organizacij pri SE in o položaju partnerstva med nacionalnimi nevladnimi organizacijami in Svetom Evrope.

8. SKLEP

Pri pregledu dokumentov, ki so urejali in ki urejajo razmerja med Svetom Evrope in NVO lahko glede prvo postavljene hipoteze, da **se pravice NVO pri organih SE stalno povečujejo, prav tako pa se stalno povečujejo tudi obveznosti NVO do organov SE**, lahko sklenem sledeče. Pri primerjavi pravil iz leta 1954 in pravil iz leta 1960 ugotovimo, da so ta pravila pomenila povečevanje pravic MNVO v SE na eni strani prav tako pa so se povečale tudi obveznosti MNVO do SE. Kot že rečeno je bila glavna novost teh pravil, da so ukinjala kategorije A, B in C, ki sta jih zamenjale skupini 1 in 2. V skupino 1 so spadale MNVO iz prejšnje kategorije A, v skupino 2 pa MNVO kategorij B in C. Največ pravic so pridobile MNVO, ki so bile po starih pravilih uvrščene v skupino C, medtem ko za MNVO iz skupine A ta pravila niso prinašala novih pravic. Še vedno so lahko le one vplivale na oblikovanje dnevnega reda. Prav za vse MNVO pa so pravila prinašala novo obveznost, saj so morale konec vsakega leta GS poslati poročilo o izpolnjevanju svojih obveznosti.

Sledila so pravila iz leta 1972, ki so ukinjala razdelitev po skupinah in združila vse MNVO. Tako so vse MNVO imele enake pravice in enake dolžnosti. V primerjavi s prejšnjimi pravili lahko opazimo, da je pravzaprav prišlo do zmanjšanja pravic MNVO, ki so bile uvrščene v skupino 1, saj so izgubile možnost sooblikovanja dnevnega reda. Prav tako lahko opazimo, da zanje ni prišlo do povečanja drugih pravic. Tudi pri obveznostih ni prišlo do večjih sprememb, le da so se sedaj poročila morala nanašati tudi na promocijo dosežkov in pobud SE. Kar zadeva mojo prvo hipotezo jo lahko pri primerjavi pravil iz leta 1960 in 1972 brez dvoma zavrnem, saj se pravice MNVO niso povečale, povečale pa so se njihove obveznosti, saj so morale sedaj skrbeti tudi za promocijo pobud in dosežkov SE.

Po več kot dvajsetih letih so bila leta 1993 sprejeta nova pravila, ki so MNVO prinesla nekaj novih pravic. V skladu s temi pravili se je namreč vzpostavilo sodelovanje med MNVO in Stalno konferenco lokalnih in regionalnih oblasti Evrope ter Sekretariatom SE. V kolikor primerjamo pravila iz leta 1972 in pravila iz leta 1993 lahko ugotovimo, da je prišlo do povečanja pravic MNVO. Vendar pa ne smemo pozabiti, da si tudi leta 1993 MNVO niso ponovno izborile pravice do sooblikovanja dnevnega reda. Prav tako lahko ugotovimo, da je v tem času prišlo do povečanja obveznosti, ki so jih do SE imele MNVO, saj so morale pošiljati precej bolj podrobna

poročila. Glede na prvi postavljeno hipotezo lahko ugotovimo, da so pravila iz leta 1993, v primerjavi s prej veljavnimi pravili, pomenila povečanje pravic MNVO v odnosu do glavnih organov SE, prav tako pa so pomenila povečanje obveznosti MNVO do SE. V tem primeru se torej hipoteza potrди.

Sledila so pravila iz leta 2003, ki so prinašala ne le nove pravice temveč tudi nov status MNVO v SE. Tako lahko sedaj MNVO Svet Evrope zaprosijo za sodelovalni položaj. Pri primerjavi pravic, ki jih po novem uživajo MNVO lahko opazimo, da je prišlo do napredka. Predvsem so vsi glavni organi SE pozvani, da sodelujejo z MNVO v vseh fazah policy procesa, z izjemo legalizacije. MNVO se tako lahko vključujejo v pripravo politik in programov SE ter podajajo svoja strokovna mnenja in ocene. Tako kot pravice so se povečale tudi obveznosti. Sicer ne gre za veliko povečanje, vsekakor pa so pridobile nekaj novih obveznosti. Po novem morajo MNVO zagotavljati, da tudi njihove članice spoštujejo vse obveznosti, ki jih nalaga sodelovalni položaj ter promovirajo delo Sveta Evrope. Sedaj morajo poročila oddajati vsake štiri leta, ki so postala bolj vsebinska in natančna. Torej lahko tudi tu potrdim svojo prvo postavljeno hipotezo.

Glede na vse zgoraj povedano, lahko potrdim prvo postavljeno hipotezo. **Pravice NVO pri organih SE se stalno povečujejo, prav tako pa se stalno povečujejo tudi obveznosti NVO do organov SE.** Izjema je ena sama Resolucija, v kateri so NVO izgubile možnost predlaganja nove točke dnevnega reda. Opomniti pa velja tudi na dejstvo, da so to možnost imele le izbrane NVO, torej za večino NVO ni bilo izgube pravic in ravno zato lahko svojo prvo hipotezo potrdim.

Tudi drugo postavljeno hipoteze lahko potrdim. **NVO imajo več pravic v PACE kot v CM.** Skozi vse dokumente lahko namreč vidimo, da imajo NVO bistveno več pravic in stikov s PACE kot pa s CM. To velja tako za MNVO kot tudi za NNVO. Dodati pa je potrebno, da sta pravzaprav PACE in CLRAE nekako izenačena, saj imajo NVO v obeh enake pravice.

Pravice, ki so si jih tekom let pridobile NVO v Svetu Evrope so izjemne, saj jim omogočajo neposredno vključenost v oblikovanje politik in tesno sodelovanje s številnimi organi Sveta Evrope. Določila v Resoluciji iz leta 2003 so sicer bolj ohlapno napisana, a to niti ni nujno slabo, saj omogoča NVO in SE, da po svojih najboljših močeh izboljšata medsebojno sodelovanje. Resolucija praktično ne predstavlja več nobenih omejitev – kakšen bo dejanski razvoj sodelovanja s samimi glavnimi organi SE bo pokazal čas. Na primeru predstavljenem v poglavju 7.10 lahko vidimo, da so

pravzaprav NVO izključene le iz procesa sprejemanja odločitve, medtem ko pri vseh ostalih fazah policy procesa lahko sodelujejo.

Možnosti, ki jih imajo NVO pri Svetu Evrope postanejo še nekoliko bolj cenjene, če upoštevamo dejstvo, da SE združuje kar 47 držav, da so nekatere med njimi na samem začetku razvoja demokracije in se v njih civilna družba šele razvija. Pa niti ni potrebno gledati tako daleč in le tiste najmanj razvite države članice. Tudi Slovenija je na tem področju nekje na začetku – kot že rečeno niti termin »nevladna organizacija« še ni celostno opredeljen. Stvari se sicer počasi premikajo na bolje, a še zdaleč niso na nivoju Sveta Evrope.

9. LITERATURA IN VIRI

9.1 PRIMARNI VIRI

1. *Evropska konvencija o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 24. aprila 1986. Dostopna na www.coe.si/sl/dokumenti_in_publicacije_konvencije/konvencije_po_dautmu_s_prejema/124 (20. maj 2007).
2. *Dopolnitev Poslovnika PACE in dodanih besedil (Update of the Assembly Rules of Procedure and of the complementary texts)*. Sprejeto s strani Parlamentarne skupščine Sveta Evrope, junija 2007. Dostopno na <http://assembly.coe.int/RulesofProcedure/2007/UpdateRules.pdf> (1. avgust 2007).
3. Kalčina, Liana, ur. (2005): *Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin s protokoli in Poslovník Evropskega sodišča za človekove pravice*. Ljubljana: IDC Sveta Evrope.
4. *Listina Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (Charter of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe – CLRAE)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 2. maja 2007. Dostopna na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong\(2007\)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong(2007)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).
5. *Odnosi med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (Relations between the Council of Europe and International Non-governmental organisations)*. Sprejeto s strani Odbora ministrov, oktobra 1960. Council of Europe – NGO unit, poslano po telefaksu dne 10. januarja 2007.
6. *Poslovník Konference mednarodnih nevladnih organizacij, ki imajo pri Svetu Evrope položaj sodelujočih (Rules of Procedure of the Conference of INGOs)*

enjoying participatory status with the Council of Europe). Sprejet na Konferenci MNVO 25. januarja 2005. Dostopna na http://www.coe.int/t/e/ngo/public/plenary_conference/rules_of_procedure/Rules_of_Procedure_Conference_of_INGOs_2005.asp#TopOfPage (1. februar 2007).

7. *Poslovnik Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (The Congress of Local and Regional Authorities Rules of Procedure)*. Sprejet s strani Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti, 4. junija 2002. Dostopen na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=REGL/CG&Sector=secCongress&Language=lanEnglish&BackColorInternet=1EB1E9&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679> (1. februar 2007).
8. *Poslovnik Parlamentarne skupščine Sveta Evrope (Rules of Procedure of the Parliamentary Assembly)*. Sprejet s strani Parlamentarne skupščine, 4. novembra 1999. Dostopen na http://assembly.coe.int/RulesofProcedure/2006/APCERules_I.pdf (1. avgust 2007).
9. *Poslovnik Povezovalnega odbora in Tematskih združenj mednarodnih nevladnih organizacij, ki imajo pri Svetu Evrope položaj sodelujočih (Rules of Procedure of the Liaison Committee and of the Thematic Groupings of INGOs enjoying participatory status with the Council of Europe)*. Sprejet na Konferenci MNVO, 25. januarja 2005. Dostopna na http://www.coe.int/t/e/ngo/public/liaison_committee/rules_of_procedure/Rules_of_Procedure_of_Liaison_Committee_2005.asp#TopOfPage, (1. februar 2007).
10. *Resolucija (51)30 fE – Odnosi z mednarodnimi organizacijami, tako vladnimi kot nevladnimi (Resolution (51)30fE (3 May 1951) – Relations with International Organisations, both Intergovernmental and Non-governmental)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 3. maja 1951. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=718811&Site=CM&BackColorInternet=999>

9CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75 (25. oktober 2007).

11. *Resolucija (52) 24 Pooblastila ministrskih namestnikov (Resolution (52) 24 Powers of the Ministers' Deputies)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. marca 1952. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=709752&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=67254> (1. februar 2007).
12. *Resolucija (52) 26 Posvetovanje s Posvetovalno skupščino (Resolution (52) 26 Consultation of the Consultative Assembly)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 5. maja 1952. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=710028&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=67356> (1. februar 2007).
13. *Resolucija (72) 35 o odnosih med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (Resolution (72) 35 on relation between the Council of Europe and International non-governmental organisations)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 16. oktobra 1972. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=644728&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=49033> (1. februar 2007).
14. *Resolucija (76) 3 o strukturi odborov, pogojih poslovanja ter delovnih metodah (Resolution (76) 3 on committee structures, terms of references and working methods)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 18. februarja 1976. Dostopna na <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=653402&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=48170> (1. februar 2007).
15. *Resolucija (93) 38 o odnosih med Svetom Evrope in mednarodnimi nevladnimi organizacijami (Resolution (93) 38 on relations between the Council of Europe*

and international non-governmental organisations). Sprejeta s strani Odbora ministrov, 18. oktobra 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=621999&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

16. *Resolucija (99) 50 o Komisarju Sveta Evrope za človekove pravice (Resolution (99) 50 on the Council of Europe Commissioner for human rights)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 7. maja 1999. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=458513&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

17. *Resolucija (2003)8 Sodelovalni položaj mednarodnih nevladnih organizacij pri Svetu Evrope (Resolution (2003)8 Participatory status for international non-governmental organisations with the Council of Europe)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. novembra. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=88953&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

18. *Resolucija (2003)9 Položaj partnerstva med Svetom Evrope in nacionalnimi nevladnimi organizacijami (Resolution (2003)9 Status of partnership between the Council of Europe and national non-governmental organisations)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 19. novembra 2003. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=88997&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

19. *Statut Sveta Evrope*. Sprejet v Londonu, 5. maja 1949. Dostopen na www.coe.si/sl/dokumenti_in_publikacije_konvencije/konvencije_po_dautmu_s_prejema/001 (1. februar 2007).

20. *Statutarna resolucija (93) 26 o statusu opazovalca (Statutory Resolution (93) 26 on Observer status)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. maja 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=619879&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).

21. *Statutarna resolucija (93) 27 o večinah potrebnih za odločanje Odbora ministrov (Statutory Resolution (93) 27 on majorities required for decisions of the Committee of Ministers)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. maja 1993. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=619869&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).
22. *Statutarna resolucija (94) 3 glede ustanovitve Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (Statutory resolution (94) 3 relating to the setting up of the Congress of Local and Regional Authorities of Europe)*. Sprejeta s strani Odbora ministrov, 14. januarja 1994. Dostopna na <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=516995&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75> (1. februar 2007).
23. *Statutarna resolucija (2007) 6 glede Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope ter dodana spremenjena Listina (Statutory Resolution (2007) 6 relating to the Congress of Local and Regional Authorities of Europe and revised Charter appended thereto)*. Sprejeta v Odboru ministrov 2. maja 2007. Dostopna na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong\(2007\)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Cong(2007)Rec162&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).
24. *Zaključki devetega zasedanja ministrskih namestnikov, CM (53) 21final, Dodatek V, Odnosi z nevladnimi organizacijami (Conclusions of the ninth Meeting of the Ministers' Deputies, CM (53) 21 final. Appendix V, Relations with non-governmental organisations)*. Sprejeti s strani Odbora ministrov, 19. marca 1953. Dostopni na [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM\(53\)21&Language=lanEnglish&Ver=Original&Site=COE&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM(53)21&Language=lanEnglish&Ver=Original&Site=COE&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75) (20. maj 2007).
25. *Zaključki osemnajstega zasedanja ministrskih namestnikov (Conclusions of the eighteenth Meeting of the Ministers' Deputies)*. Sprejeti s strani Odbora

ministrov, 18. februarja 1954. Council of Europe – NGO unit, poslano po telefaksu dne 10. januarja 2007.

9.2 SEKUNDARNA LITERATURA

1. Benoît-Rohemer, Florence in Heinrich Klebes (2005): *Council of Europe Law. Towards a pan – European legal area*. Strasbourg: Council of Europe publishing.
2. Fink-Hafner, Danica (2002): Analiza politik – akterji, modeli in načrtovanje politike skupnosti. V Dejan Jelovac (ur.): *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij*, 105–123. Ljubljana: Radio Študent, Študentska organizacija Univerze. Koper: Visoka šola za management.
3. Huč, Marjan in Lidija Mesarič, ur. (2005): *Nevladne organizacije – akter pri oblikovanju politik?* Ljubljana: CNVOS – zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij.
4. Južnič, Stane (1989): *Politična kultura*. Maribor: Založba obzorja.
5. Robertson, David (2002): *A Dictionary of Modern Politics*. London: Europa Publication.
6. Šega, Lidija, prev. (2006): *Svet Evrope, 800 milijonov Evropejcev*. Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope.

9.3 OSTALI SEKUNDARNI VIRI

1. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007a): *Kampanje Sveta Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/dejavnosti/kampanje_sveta_evrope/ (29. oktober 2007).

2. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007b): *Odbor ministrov*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/organi_in_institucije/odbor_ministrov (20. maj 2007).
3. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007c): *Predsedovanje Slovenije Svetu Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/1_slovenija_in_svet_evrope/predsedovanje/ (20. maj 2007).
4. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007d): *Konvencije Sveta Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/dokumenti_in_publikacije/konvencije/ (20. maj 2007).
5. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007e): *Parlamentarna skupščina Sveta Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/organi_in_institucije/parlamentarna_skupscina/sestava/ (20. maj 2007).
6. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007f): *Parlamentarna skupščina Sveta Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/organi_in_institucije/parlamentarna_skupscina/delovanje/ (20. maj 2007).
7. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007g): *Komisar za človekove pravice Sveta Evrope*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/organi_in_institucije/Komisar_za_clovekove_pravice/ (20. maj 2007).
8. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope (2007h): *Kongres lokalnih in regionalnih oblasti*. Dostopno na http://www.coe.si/sl/organi_in_institucije/kongres_lokalnih_in_regionalnih_oblasti/ (20. maj 2007).

9. Svet Evrope (2007a): *O državah članicah*. Dostopno na http://www.coe.int/T/E/Com/About_Coe/Member_states/default.asp (1. februar 2007).
10. Svet Evrope (2007b): *Konvencije Sveta Evrope*. Dostopno na <http://conventions.coe.int/> (20. maj 2007).
11. Svet Evrope (2007c): *Generalni sekretar*. Dostopno na <http://www.coe.int/T/E/SG/>, (1. februar 2007).
12. Svet Evrope (2007d): *Predsednik Parlamentarne skupščine Sveta Evrope*. Dostopno na <http://assembly.coe.int/Main.asp?Link=/President/vanderLinden/PACEPresidentE.asp> (20. maj 2007).
13. Svet Evrope (2007e): *Odbori Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope*. Dostopno na http://www.coe.int/t/congress/1-presentation/commissions_en.asp (20. maj 2007).
14. Svet Evrope (2007f): *Nevladne organizacije*. Dostopno na <http://www.coe.int/T/E/NGO/public/Presentation/> (20. maj 2007).
15. Svet Evrope (2007g): *Plenarna konferenca MNVO*. Dostopno na http://www.coe.int/T/E/NGO/public/Plenary_Conference/ (20. maj 2007).
16. Svet Evrope (2007h): *Kampanja »Vsi drugačni – vsi enakopravni«*. Dostopno na <http://alldifferent-allequal.info/node/45> (25. oktober 2007).

PRILOGA A – 47 DRŽAV ČLANIC SVETA EVROPE

1. Albanija
2. Andora
3. Armenija
4. Avstrija
5. Azerbajdžan
6. Belgija
7. Bolgarija
8. Bosna in Hercegovina
9. Ciper
10. Češka republika
11. Črna Gora
12. Danska
13. Estonija
14. Litva
15. Finska
16. Francija
17. Grčija
18. Gruzija
19. Hrvaška
20. Irska
21. Islandija
22. Italija
23. Latvija
24. Liechtenstein
25. Luksemburg
26. Madžarska
27. Makedonija
28. Malta
29. Moldavija
30. Monako
31. Nemčija
32. Nizozemska
33. Norveška
34. Poljska
35. Portugalska
36. Romunija
37. Ruska federacija
38. San Marino
39. Slovaška
40. Slovenija
41. Srbija
42. Španija
43. Švedska
44. Švica
45. Turčija
46. Ukrajina
47. Združeno kraljestvo

PRILOGA B – PREAMBULA IN 1. ČLEN STATUTA SE

Preambula

Vlada Kraljevine Belgije, Kraljevine Danske, Republike Francije, Republike Irske, Republike Italije, Velikega vojvodstva Luksemburg, Kraljevine Nizozemske, Kraljevine Norveške, Kraljevine Švedske in Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske,

prepričane, da je krepitev miru, ki temelji na pravičnosti in mednarodnem sodelovanju, ključnega pomena za ohranitev človeške družbe in civilizacije, zagotavljajoč svojo naklonjenost duhovnim in moralnim vrednostmi, ki so skupna dediščina njihovih narodov in pomenijo izvorna načela osebne svobode, politične svobode in spoštovanje zakona, na katerih temelji vsa prava demokracija, v prepričanju, da je ohranitev in nadaljnje uresničevanje ter idealov ter za pospeševanje gospodarskega in družbenega razvoja potrebna tesnejša zveza med vsemi enako mislečimi evropskimi državami, z ugotovitvijo, da je treba v skladu s potrebami in izraženimi težnjami njihovih narodov oblikovati organizacijo, ki bo združevala evropske države v tesnejšo zvezo, so se zato odločile, da ustanovijo Svet Evrope, ki ga sestavljata Odbor ministrov in Posvetovalna skupščina, ter so v ta namen sprejele naslednji statut.

I. poglavje - Cilji Sveta Evrope

1. člen

a) Cilji Sveta Evrope je tesnejša povezanost med njegovimi članicami ter zaščititi in nadalje razvijati ideale in načela, ki so njihova skupna dediščina, ter pospeševati njihov gospodarski in družbeni napredek.

b) Ta cilj bo Svet Evrope uresničeval po organih Sveta, in sicer z razpravami o vprašanjih, ki so skupnega pomena, s pogodbami in sprejemanjem skupnih akcij o gospodarskih, družbenih, kulturnih, znanstvenih, pravnih in administrativnih zadevah kot tudi z uresničevanjem in razvijanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

c) Sodelovanje članic pri delu Sveta Evrope ne sme vplivati na njihovo sodelovanje pri delu Združenih narodov na njihovo sodelovanje pri delu Združenih narodov in drugih mednarodnih organizacij in zvez, katerih članice so.

d) Vprašanja, ki se nanašajo na obrambo držav, niso v pristojnosti Sveta Evrope.